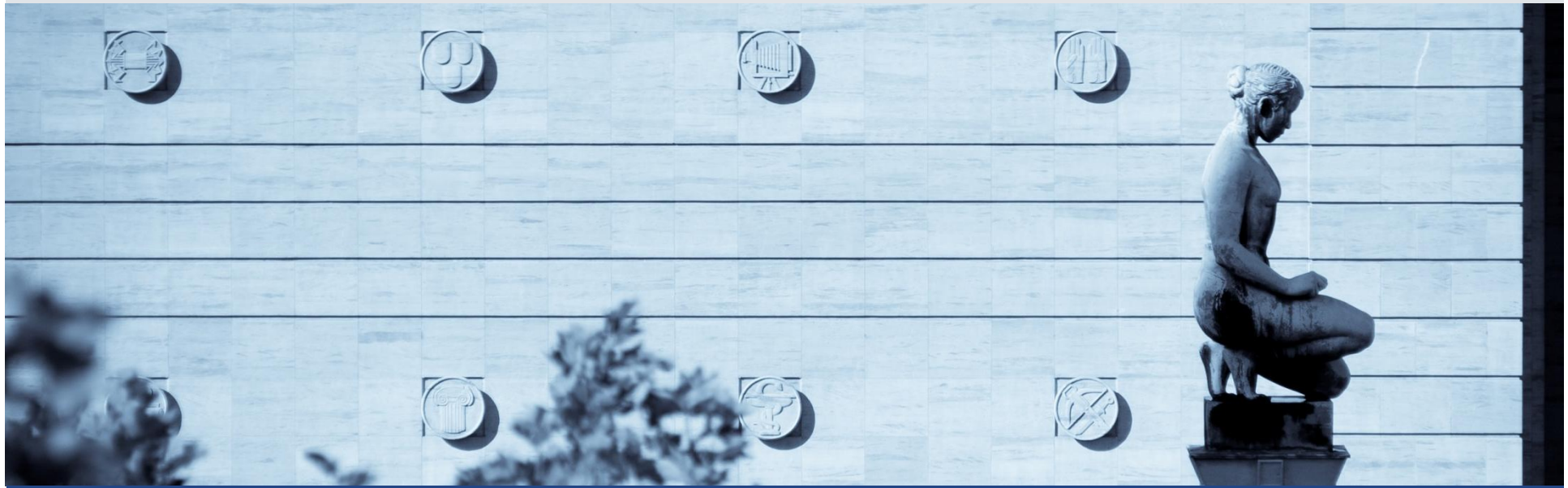

Economisch herstel met tegenwind

Mechelen, 9 maart 2016

Marcia DE WACHTER

1. Mondiale constellatie in voortdurende verandering

Wereldgroei trager door opkomende landen

(veranderingspercentages naar volume t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2013	2014	2015	<i>p.m.</i> Aandeel van het mondiaal bbp ¹
				2014
Geavanceerde landen	1,1	1,8	1,9	42,9
waarvan: Verenigde Staten	1,5	2,4	2,5	15,9
Japan	1,6	0,0	0,6	4,4
Eurogebied	-0,3	0,9	1,6	12,2
Verenigd Koninkrijk	2,2	2,9	2,5	2,4
Opkomende landen	5,0	4,6	4,0	57,1
waarvan: China	7,7	7,3	6,9	16,6
Rusland	1,3	0,6	-3,7	3,3
Latijns-Amerika	2,9	1,3	-0,4	8,6
Wereld	3,3	3,4	3,1	100,0
<i>p.m. Wereldhande²</i>	3,2	3,4	2,6	

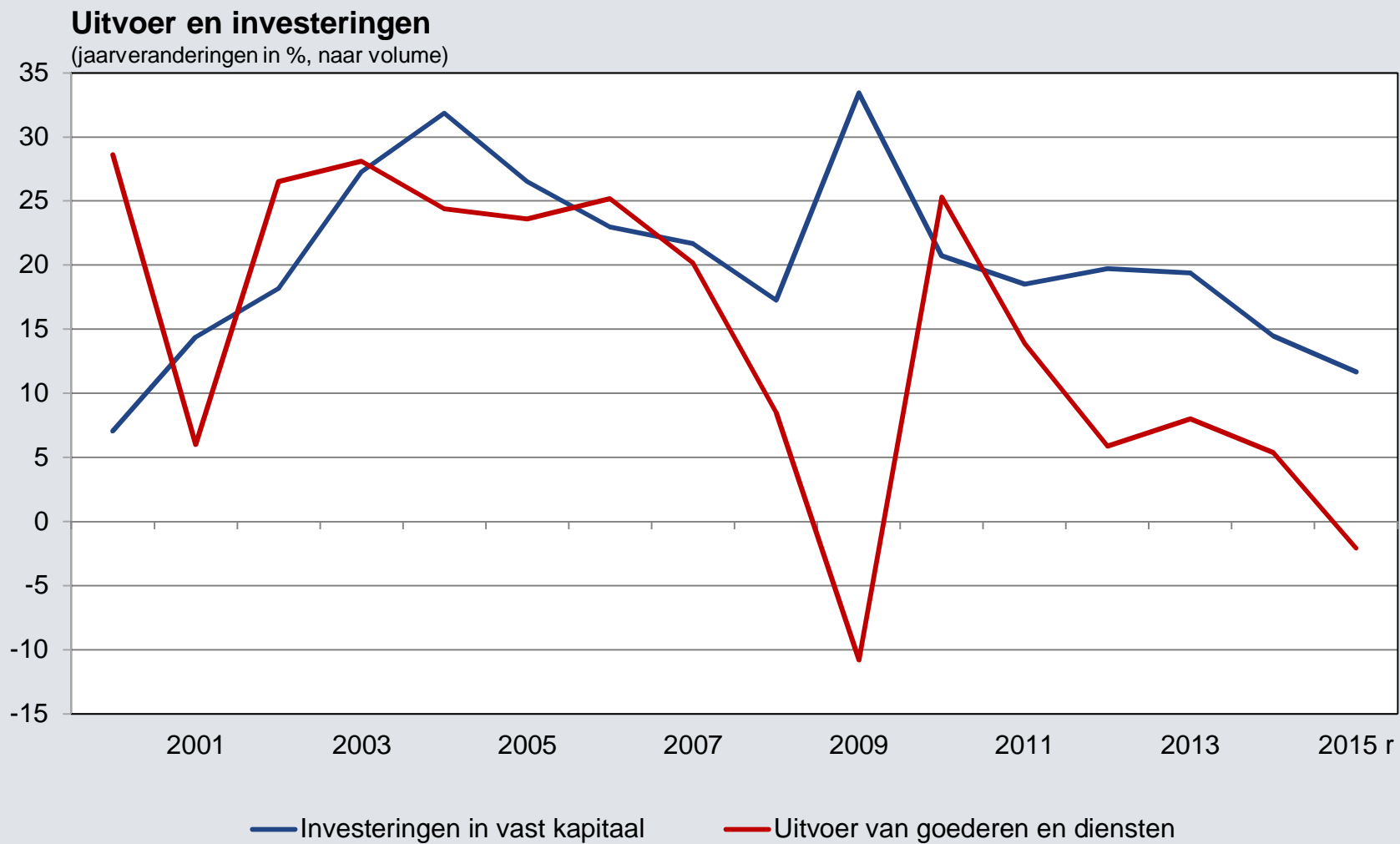
Bronnen: EC, IMF.

¹ Volgens de definities van het IMF en berekend op basis van de koopkrachtpariteiten.

² Gemiddelde van de in- en uitvoer van goederen en diensten.

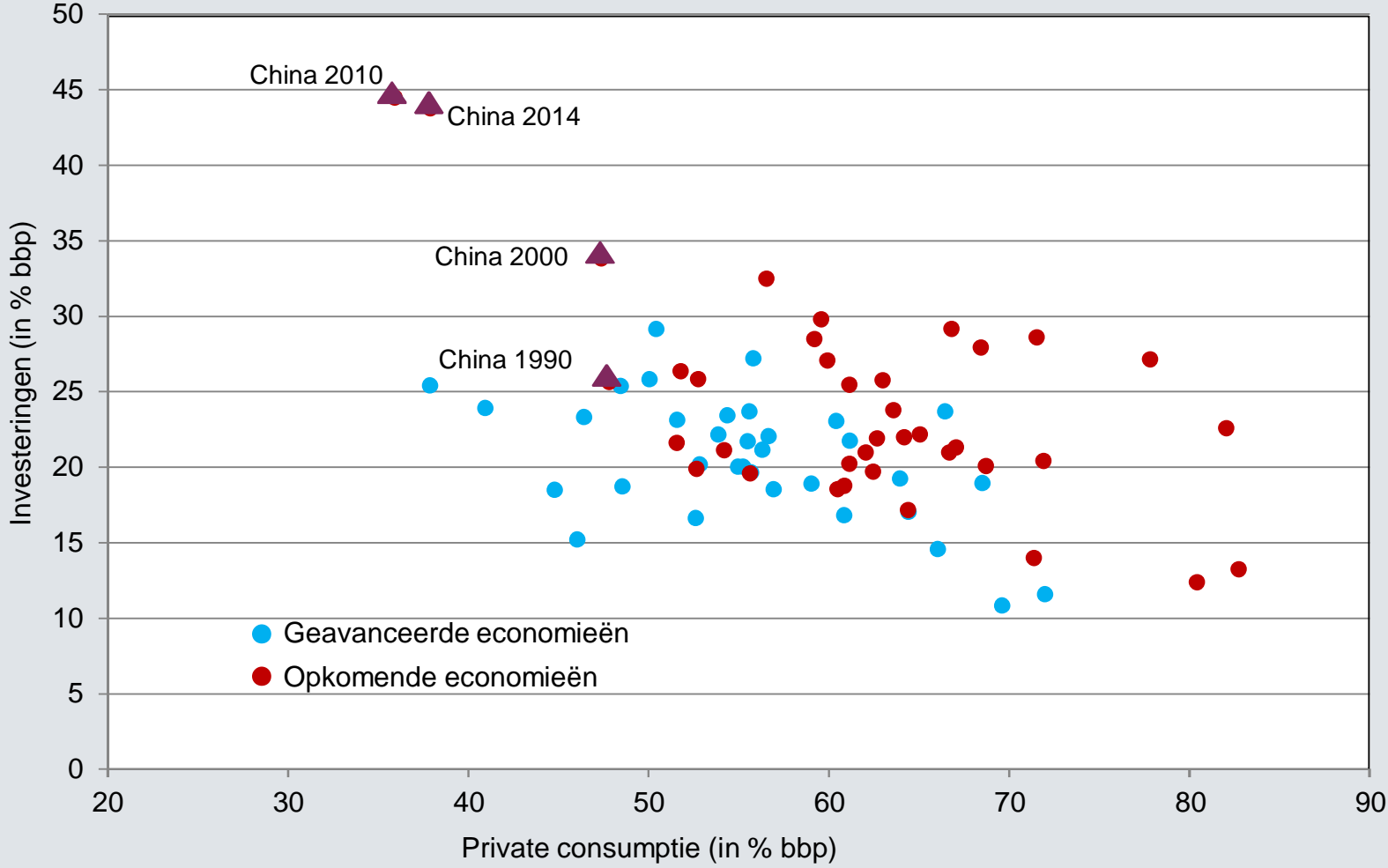
China: overgang naar nieuw groeimodel

Bronnen: CEIC, OESO.

China: onevenwichtige samenstelling van de bestedingen¹

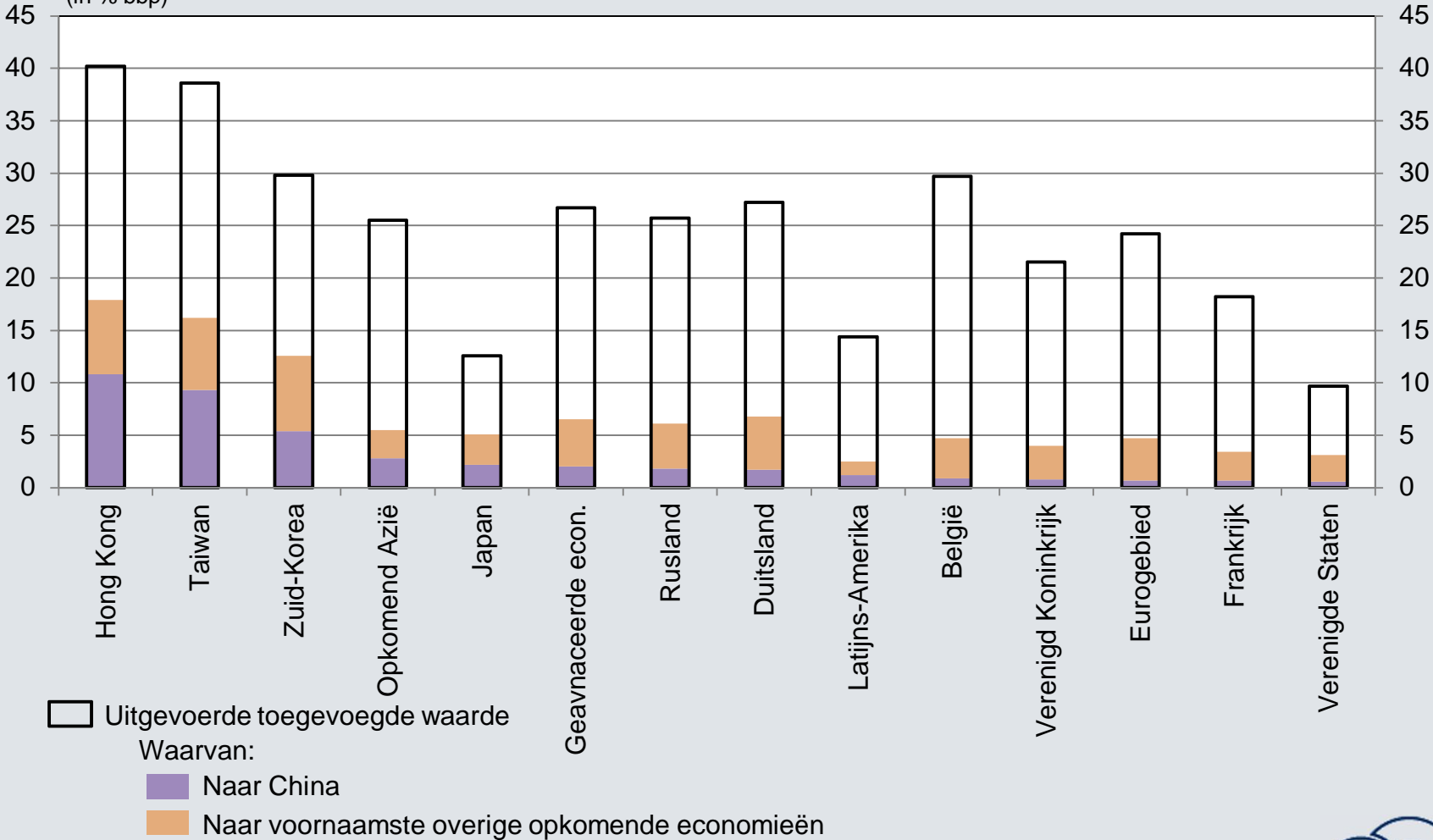
Bron: Wereldbank.
¹ Tenzij anders vermeld, hebben de cijfers betrekking op het jaar 2014.

China: handelsblootstelling

Uitgevoerde toegevoegde waarde

(in % bbp)

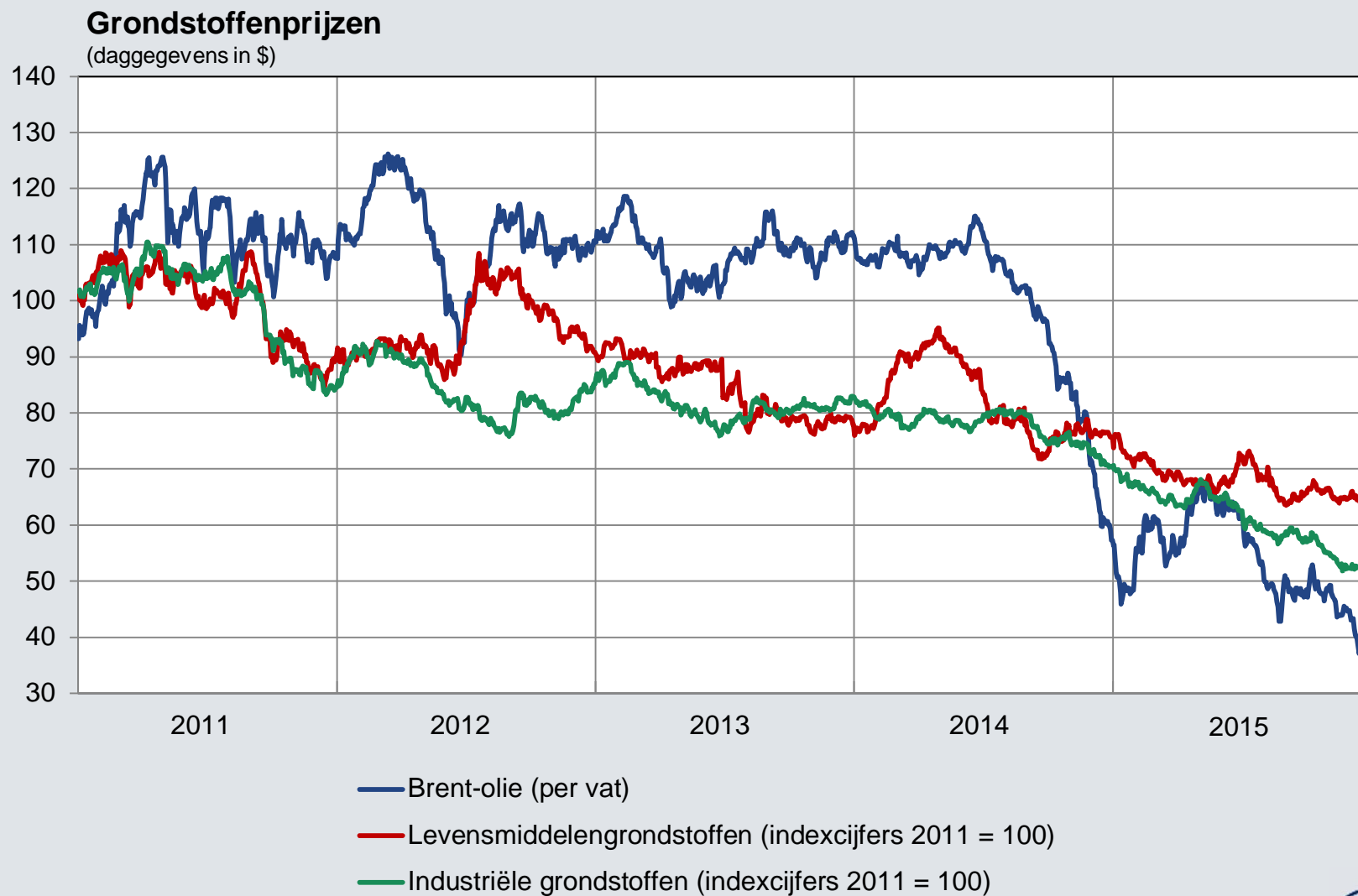

Bronnen: BIB, OESO.

¹ Dit zijn landen waarvan de hoofdzetel in een land ligt dat in de gegevensbank van de BIB is opgenomen

Zwakke vraag en overvloedig aanbod drukken de grondstoffenprijzen

Bron: Thomson Reuters Datastream.

Depreciatie van de valuta's van de meest kwetsbare economieën

Wisselkoersen t.o.v. de Amerikaanse dollar

(indexcijfers 2011 = 100)

Bron: Thomson Reuters Datastream.

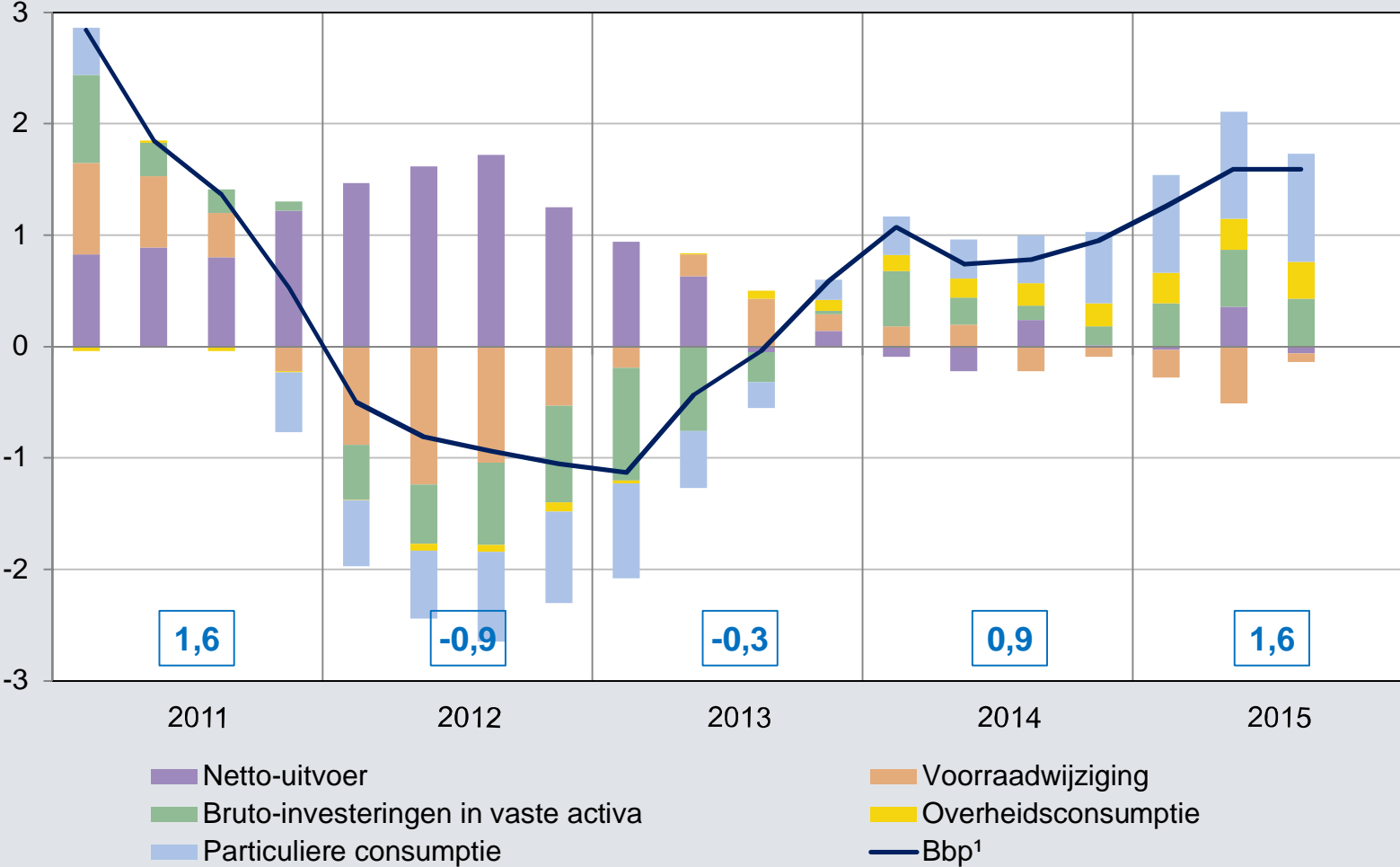
2. Eurogebied: het herstel ombuigen tot duurzame groei en de fundamenteën versterken voor een stabiele muntunie

Gematigde groei van de bedrijvigheid in het eurogebied

Bijdrage tot de bbp-groei op jaarbasis

(volumegegevens, in procentpunt, tenzij anders vermeld)

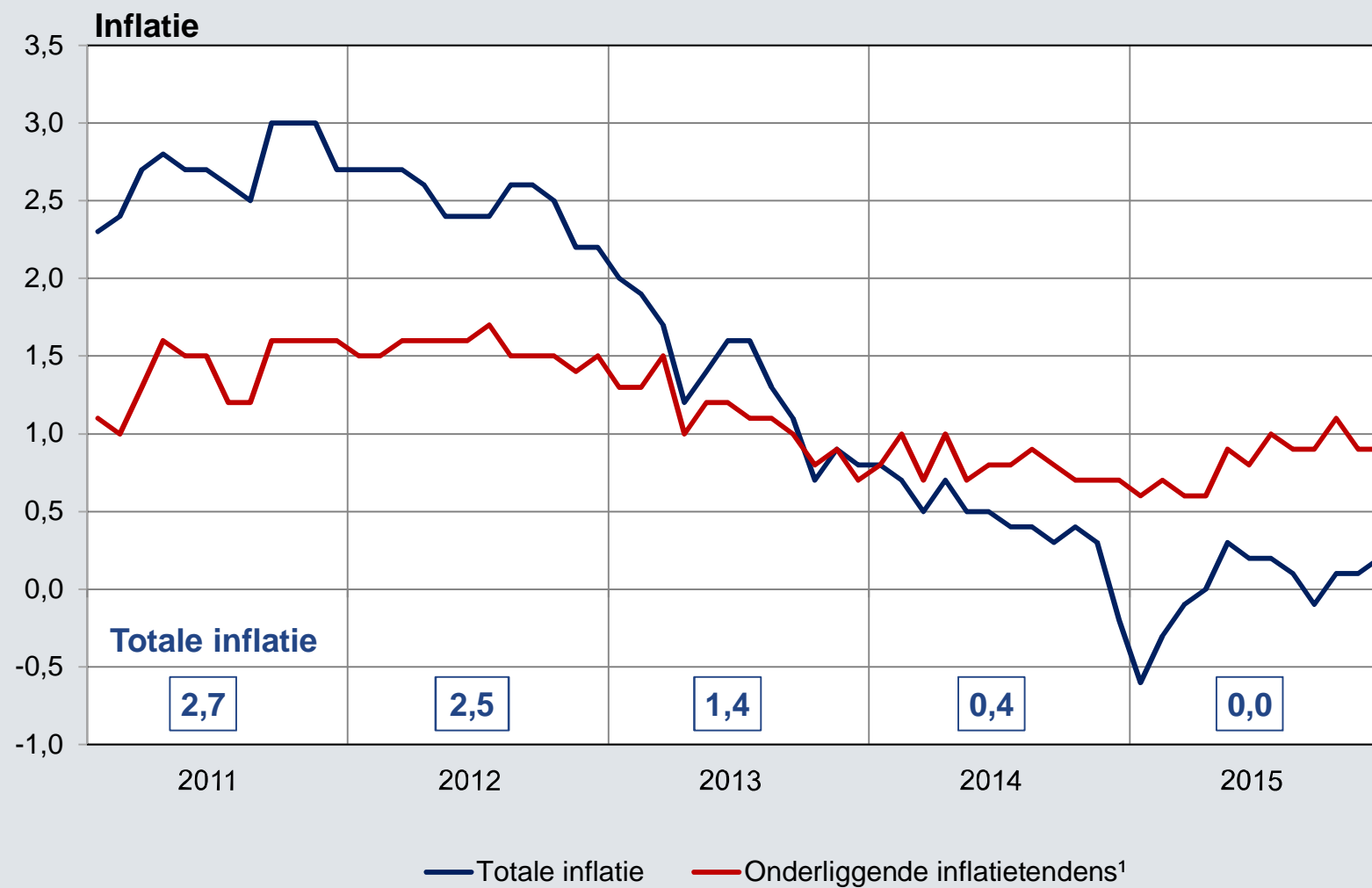

Bron: EC.

¹ Veranderingspercentages t.o.v. het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar.

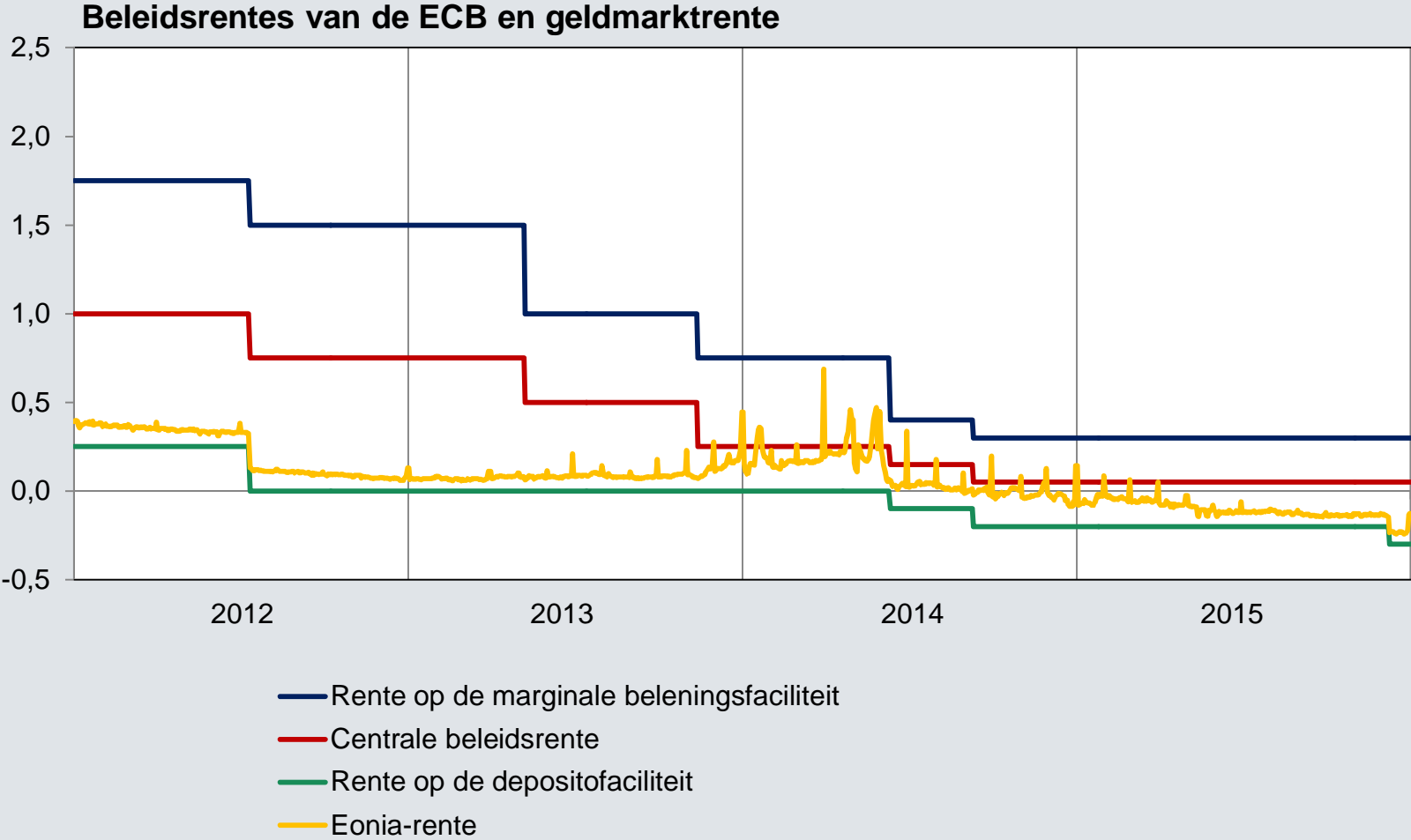
Inflatie blijft onder de doelstelling

Bronnen: EC, ECB.
¹ Totaal ongerekend energie en levensmiddelen.

Beleidsrentes op historisch laag niveau

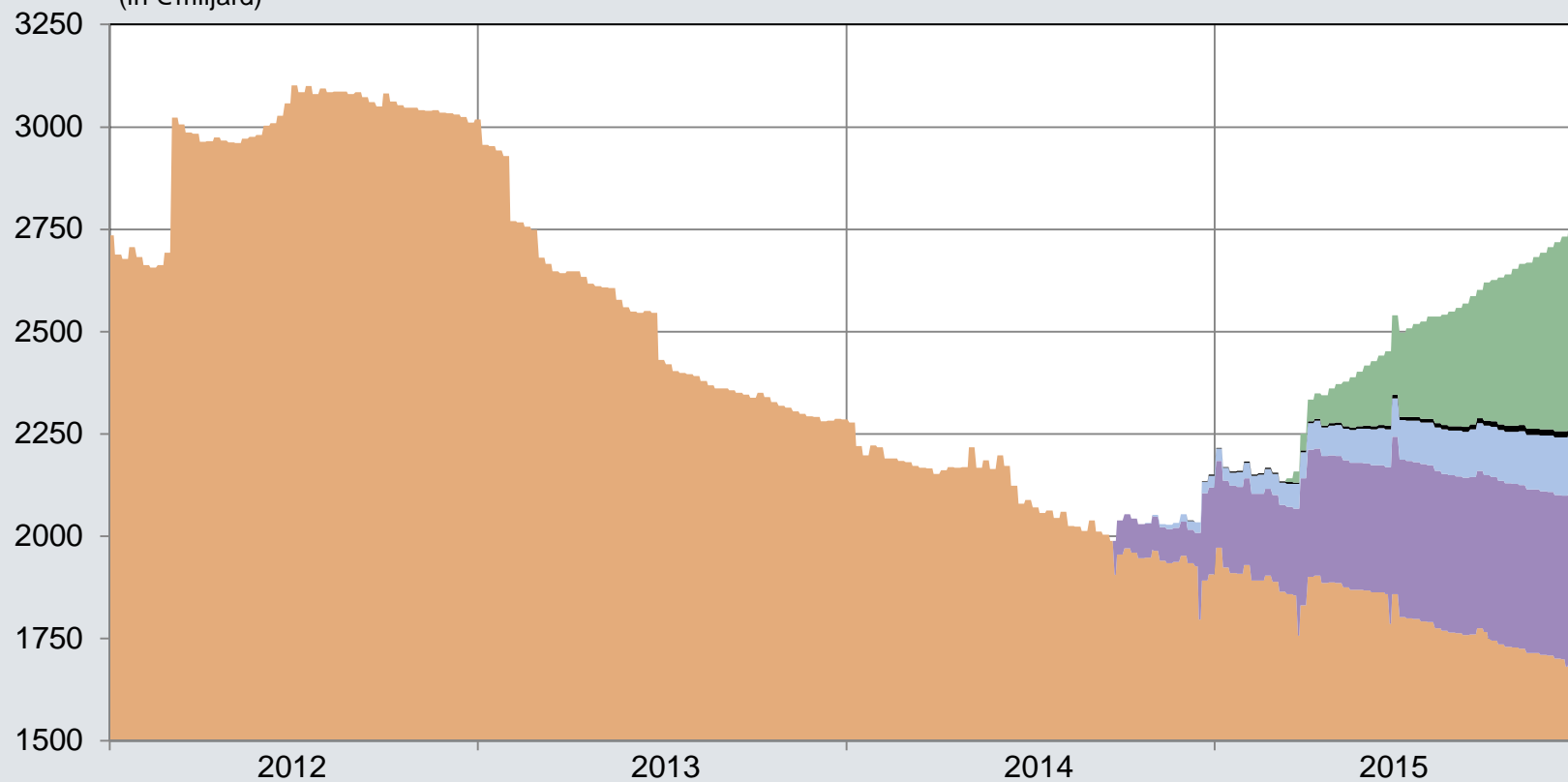
Bronnen: ECB, Thomson Reuters Datastream.

Bijkomende versoepeling dankzij de aankoopprogramma's van activa

Geconsolideerde balans Eurosysteem: activazijde

(in € miljard)

- Overige balansitems
- Gedekte obligaties van banken (CBPP3)
- Activa van de overheidssector (PSPP)
- Gerichte langerlopende herfinanciering (TLTRO)
- Effecten op onderpand van activa (ABS)

Uitgebreid programma voor de aankoop van activa (APP)

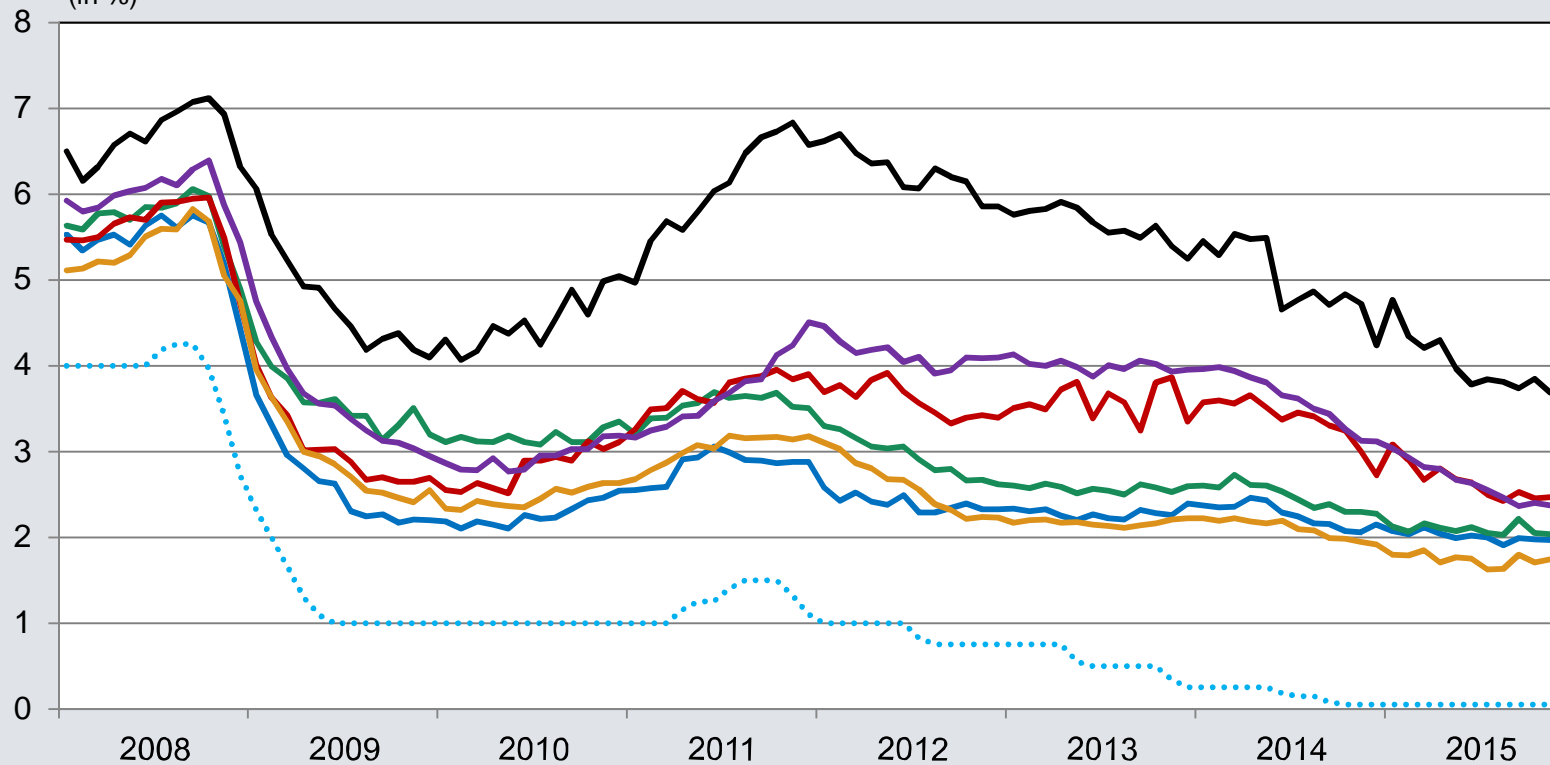
Bron: ECB.

De versoepeling van het monetair beleid zorgt (opnieuw) voor aantrekkelijker bancaire financieringsvoorwaarden

Rentetarieven van de bankleningen aan niet-financiële ondernemingen

(in %)

— België — Duitsland — Spanje — Frankrijk — Italië — Portugal Centrale beleidsrente

Bronnen: ECB, Thomson Reuters Datastream.

Stijging van de aan niet-financiële ondernemingen verstrekte kredieten¹

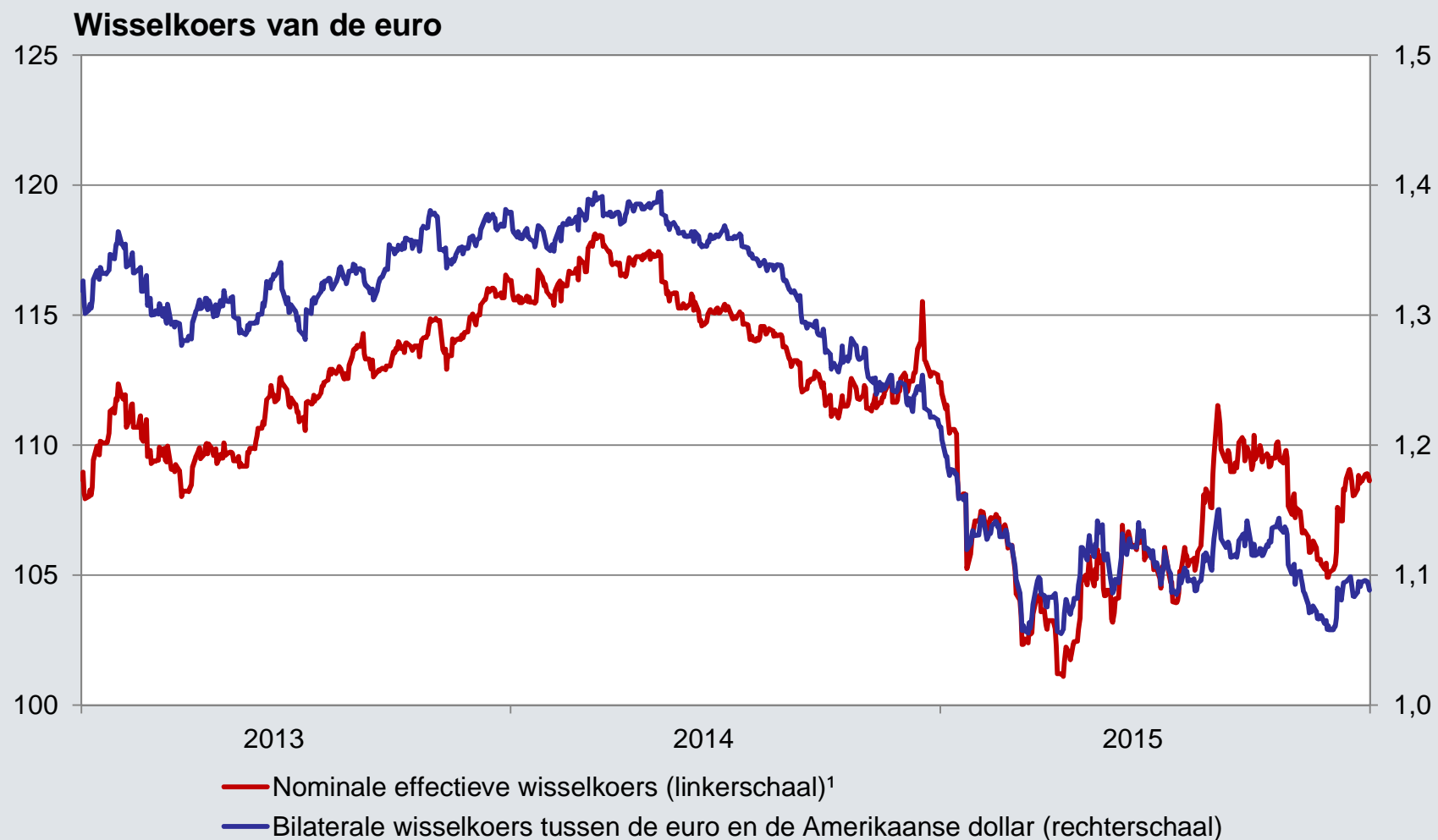
(veranderingspercentages op jaarbasis)

Bronnen: ECB, NBB.
¹ Inclusief de geëffectiseerde kredieten.

Verzwakking van de euro

Bron: ECB, Thomson Reuters Datastream.

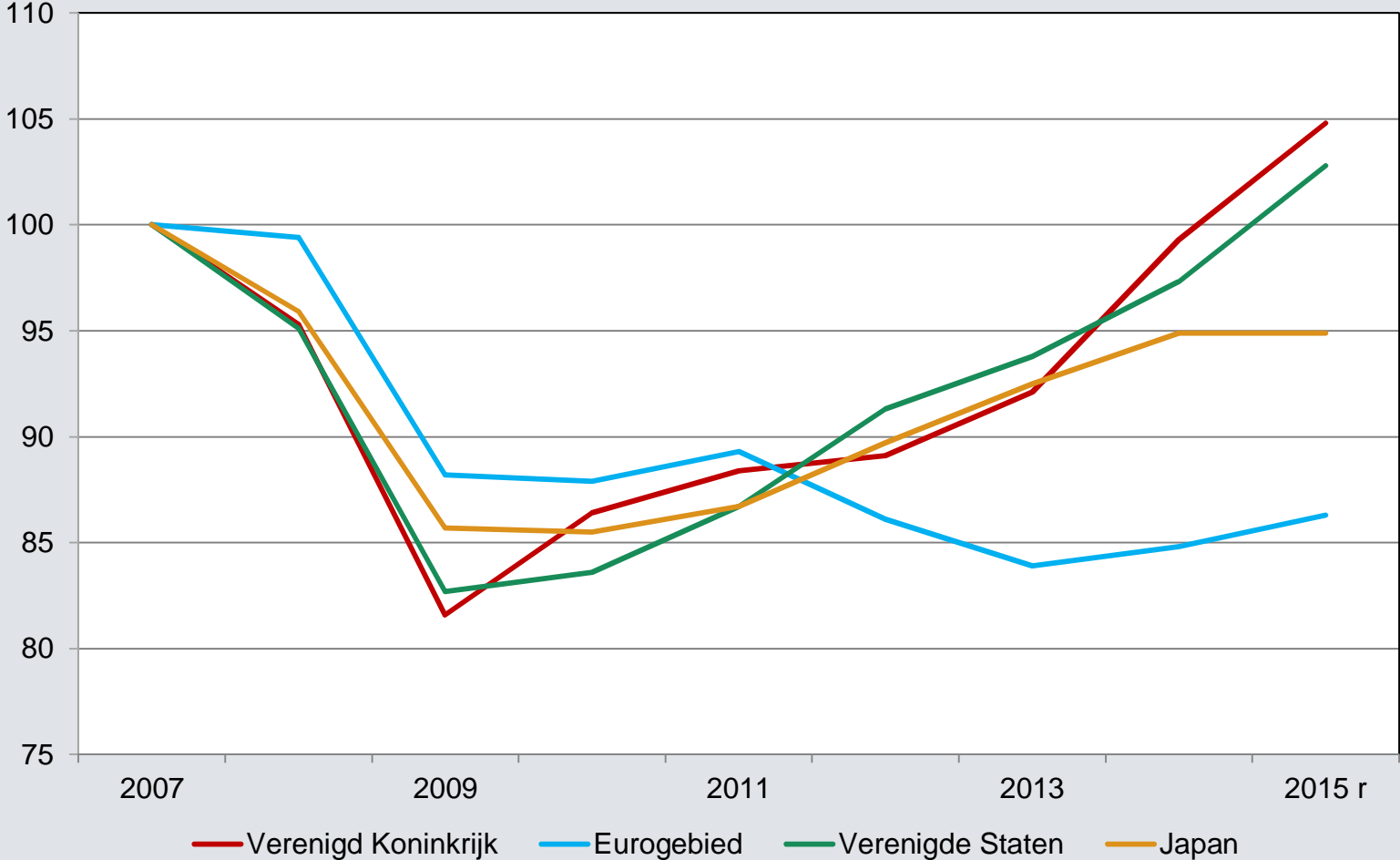
¹ Nominale effectieve wisselkoers t.o.v. de achtentertig belangrijkste handelspartners van het eurogebied.

Lage investeringen drukken groeipotentieel

Bruto-investeringen in vaste activa

(volumegegevens, indexcijfers 2007 = 100)

Bron: EC.

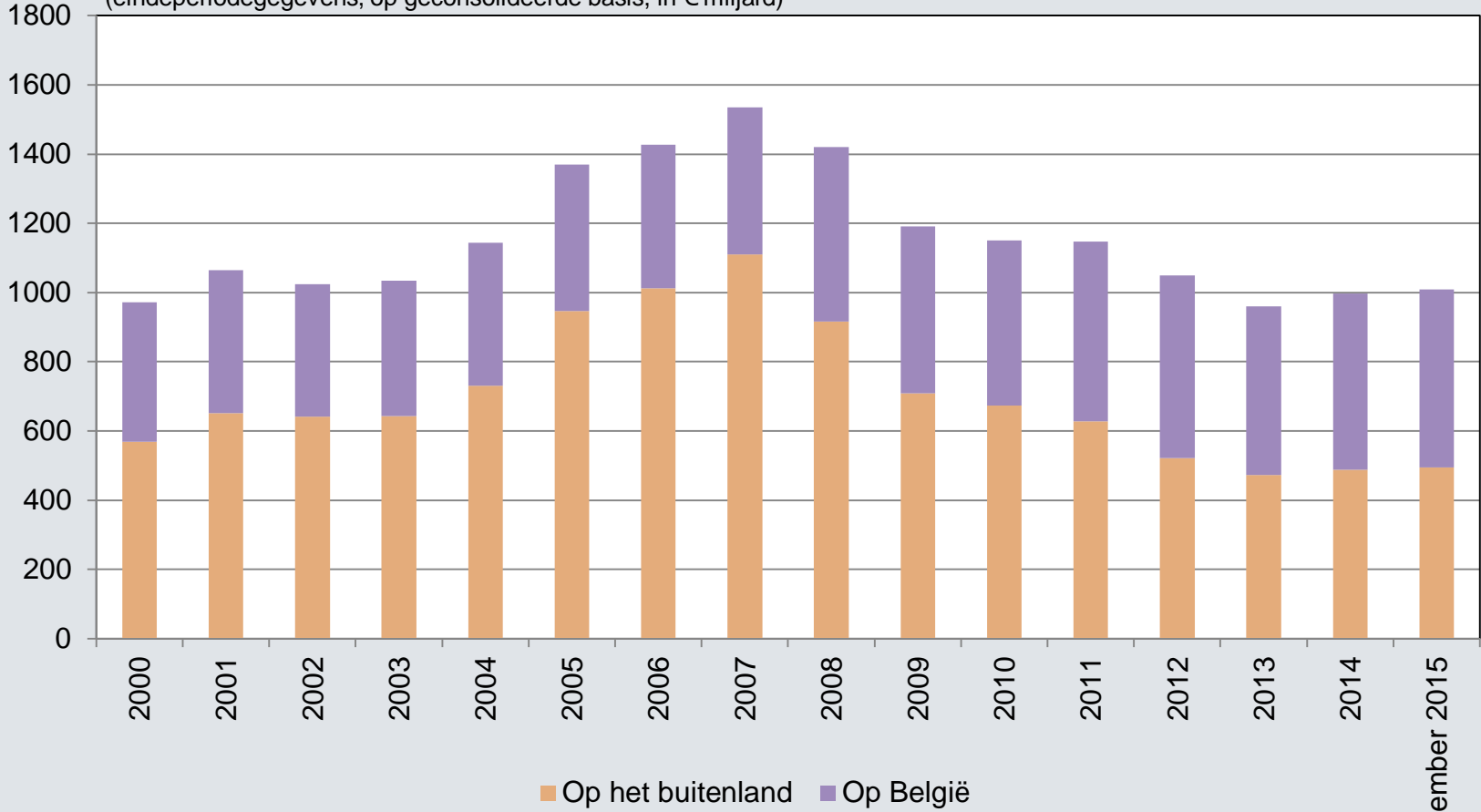
3. Het Belgisch financieel stelsel in de lagerenteomgeving

Banksector: deleveraging

Activastructuur van de Belgische kredietinstellingen

(eindeperiodegegevens, op geconsolideerde basis, in € miljard)

Bron: NBB.

Banksector: goede resultaten in 2015, maar deel van de winst niet structureel

Resultatenrekening van de Belgische kredietinstellingen

(gegevens op geconsolideerde basis, in € miljard, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2013	2014	Eerste negen maanden	
					2014	2015
Nettorenteresultaat	14,0	13,6	13,3	14,5	10,8	11,3
Niet-renteresultaat	4,8	4,5	7,0	6,2	5,0	5,7
Bankprovenu	18,7	18,1	20,3	20,7	15,8	16,9
Bedrijfskosten	-12,3	-13,0	-12,4	-12,7	-9,6	-10,0
Brutobedrijfsresultaat	6,4	5,0	8,0	8,0	6,2	7,0
Waardeverminderingen en voorzieningen	-5,0	-2,6	-3,0	-1,3	-0,9	-0,6
Overige componenten van de resultatenrekening	-1,0	-0,8	-1,8	-2,2	-1,6	-1,9
Nettowinst of -verlies	0,4	1,6	3,3	4,5	3,6	4,4

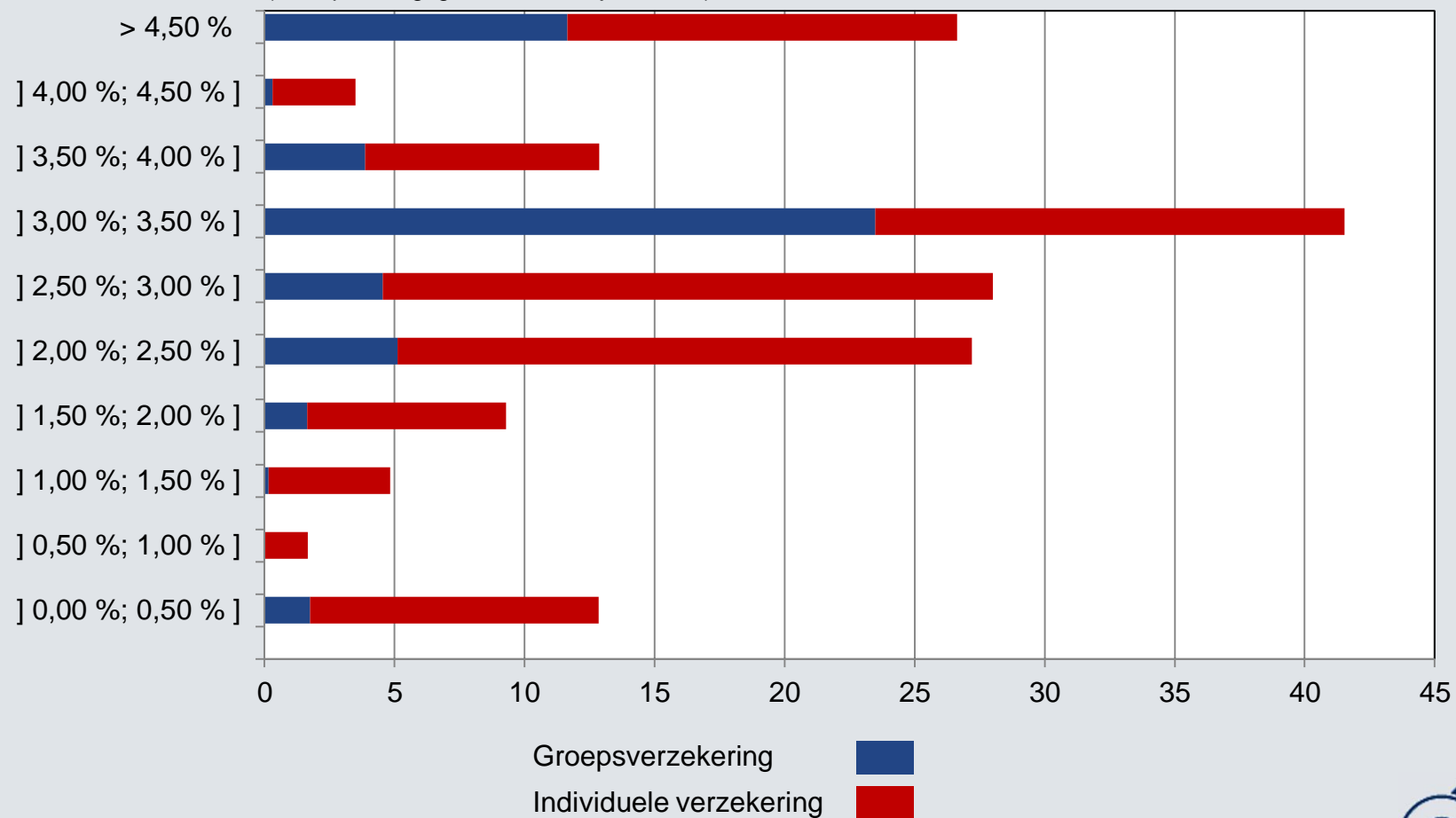
Bron: NBB.

Lage rentetarieven zijn een uitdaging voor de verzekeringssector

Verdeling van de inventariswaarde voor levensverzekeringen volgens het gewaarborgde rendement per individueel contract

(eindeperiodegegevens, in € miljard, 2014)

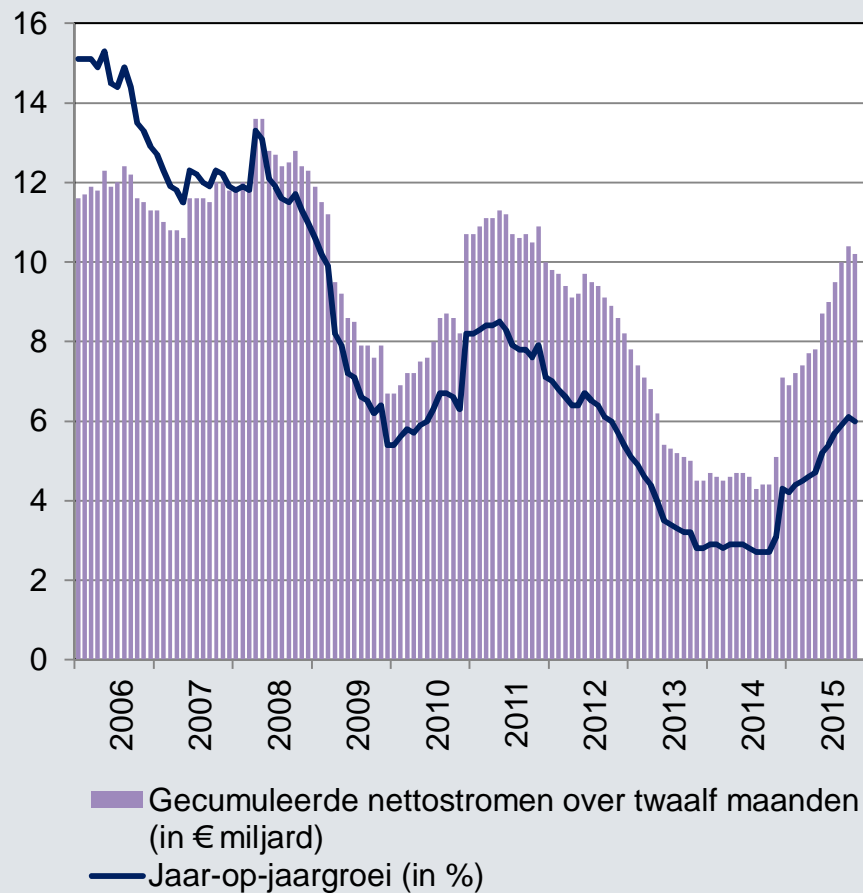

Bron: NBB.

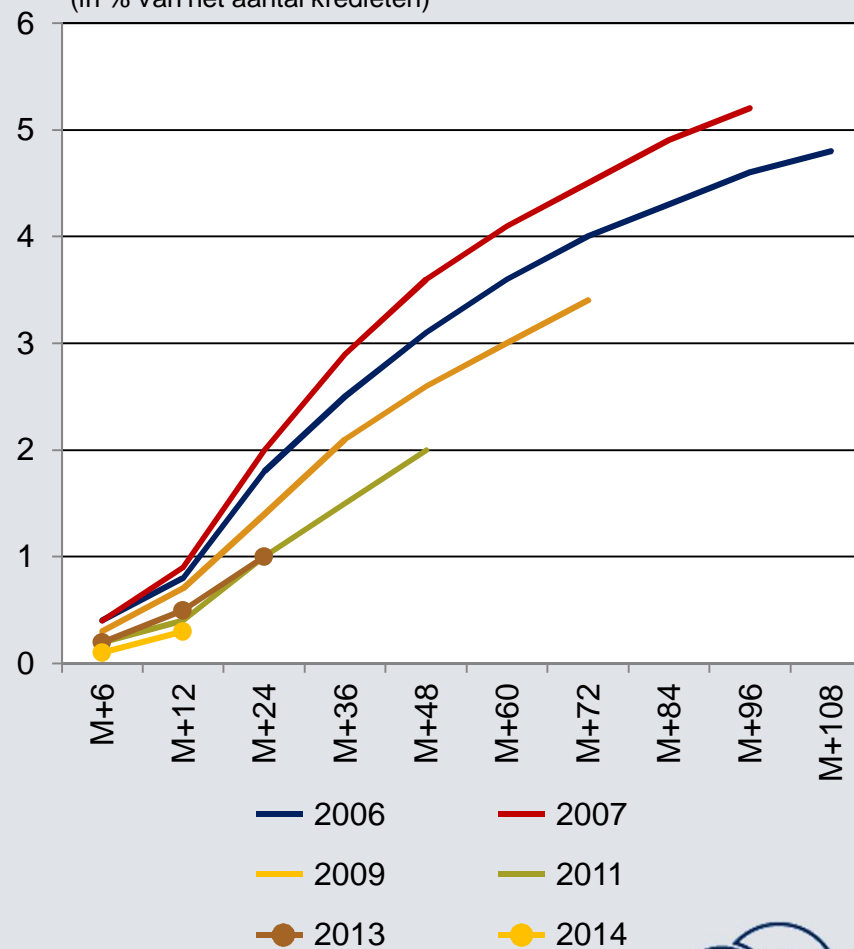

Vastgoedkredieten stijgen, wanbetalingen blijven stabiel

Verloop van de verlening van hypothecaire kredieten

Wanbetalingen op hypothecaire kredieten per jaar van toekenning (in % van het aantal kredieten)

Bron: NBB.

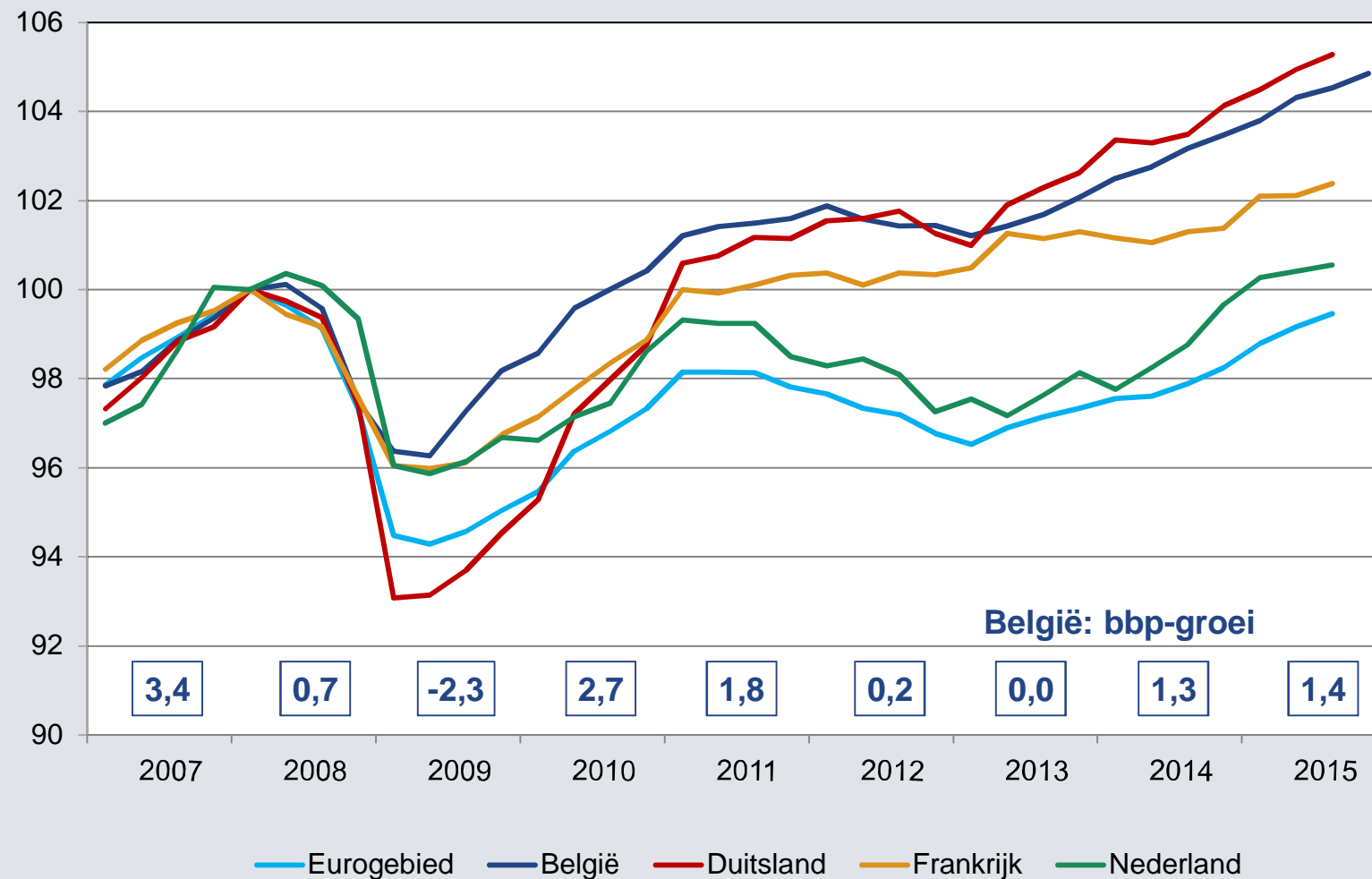

4. De Belgische economie: groeiobstakels worden uit de weg geruimd

Aanhoudend, maar gematigd, herstel van de bedrijvigheid in België

(bbp naar volume, indexcijfers 2008K1 = 100, voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens)

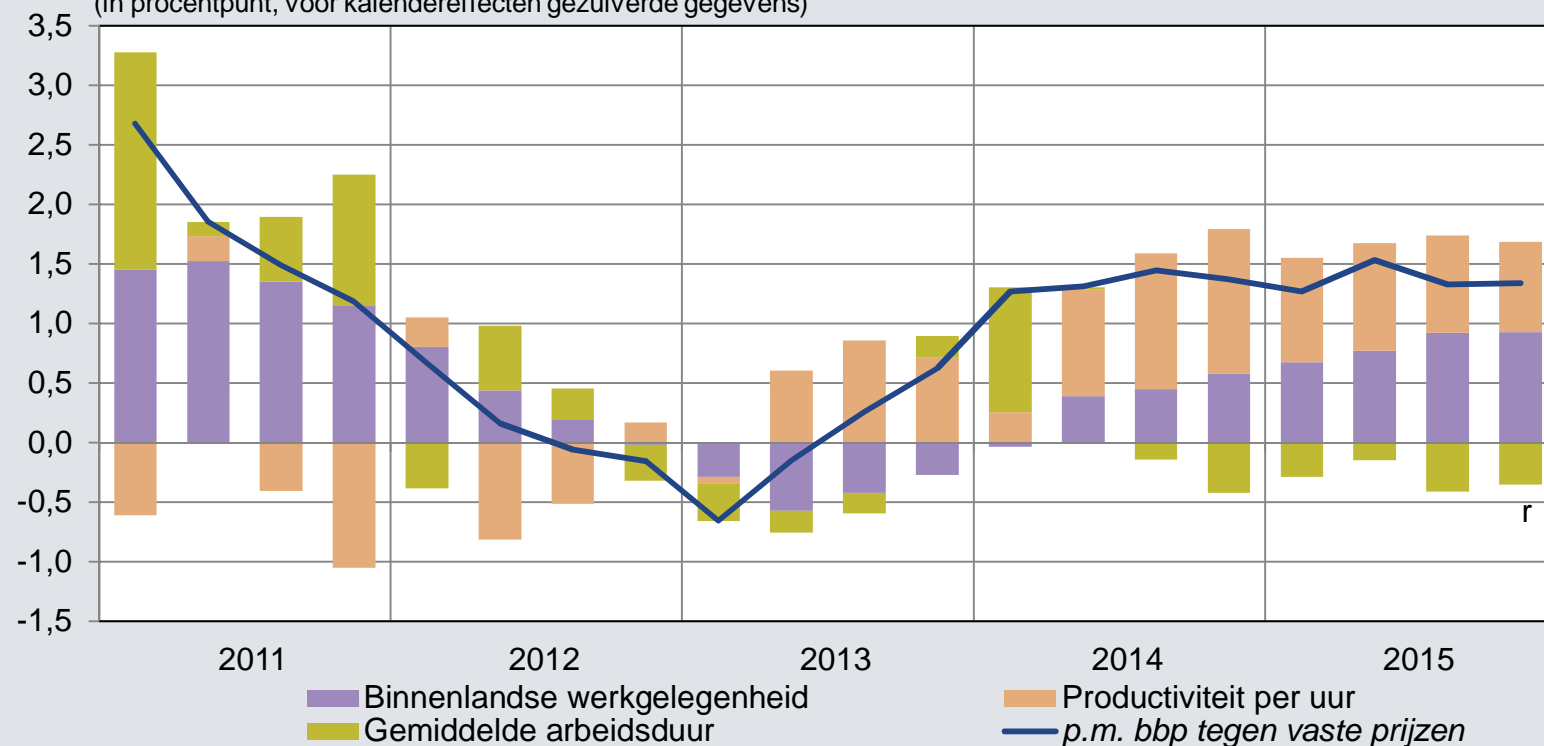
Bronnen: EC, INR, NBB.

Groei van de werkgelegenheid versnelt

Bijdragen aan de jaar-op-jaar groei van het bbp

(in procentpunt, voor kalendereffecten gezuiverde gegevens)

Werkgelegenheid: veranderingen in personen

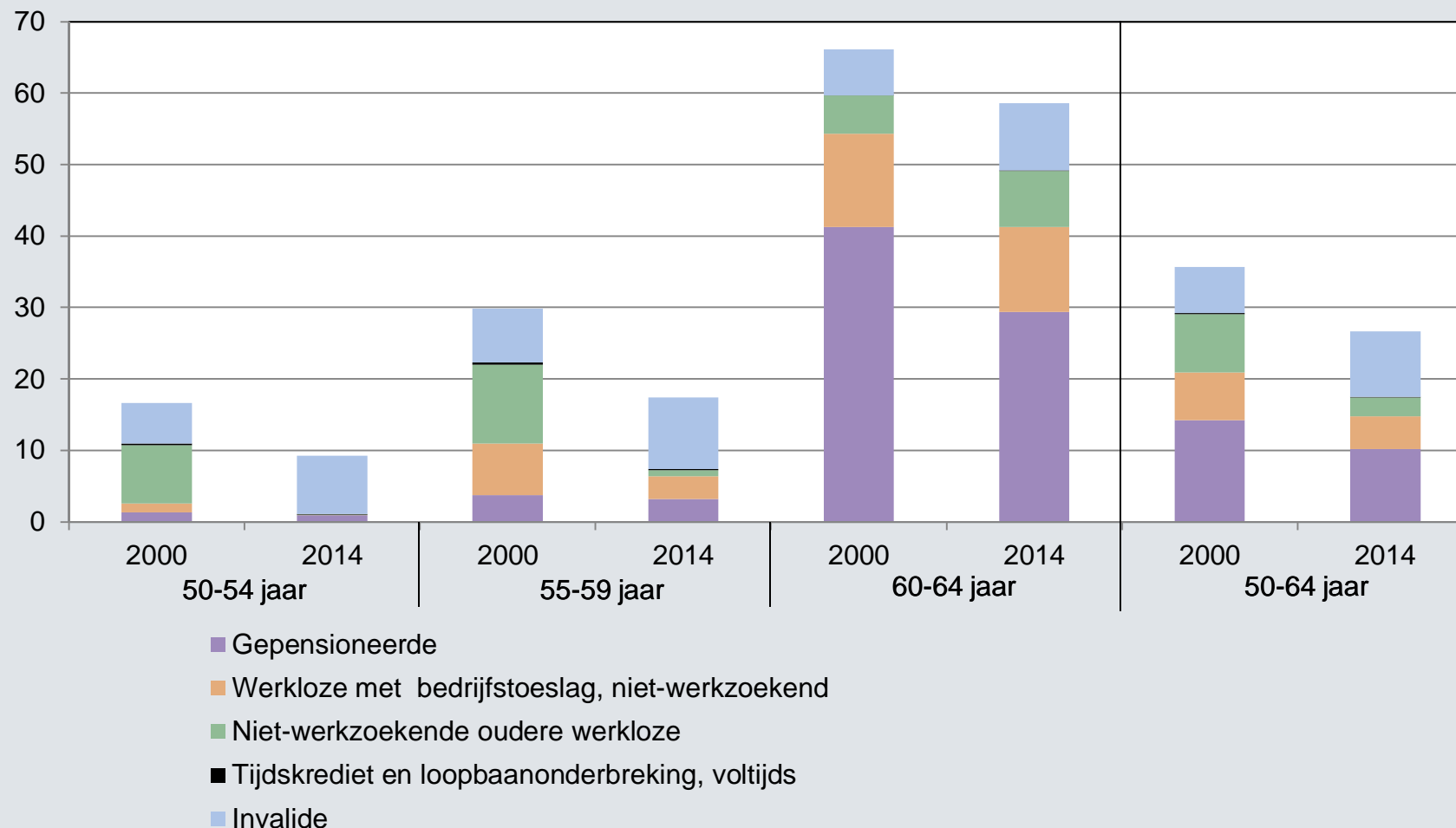
	2011	2012	2013	2014	2015
Binnenlandse werkgelegenheid	+61 300	+16 100	-17 700	+15 600	+37 500
Marktactiviteiten	+34 300	-6 800	-25 900	-300	+23 500

Bronnen: EC, INR, NBB.

Daling van de vervroegde uittredingen uit de arbeidsmarkt van de 50- tot 64-jarigen

(in % van de overeenstemmende bevolking¹)

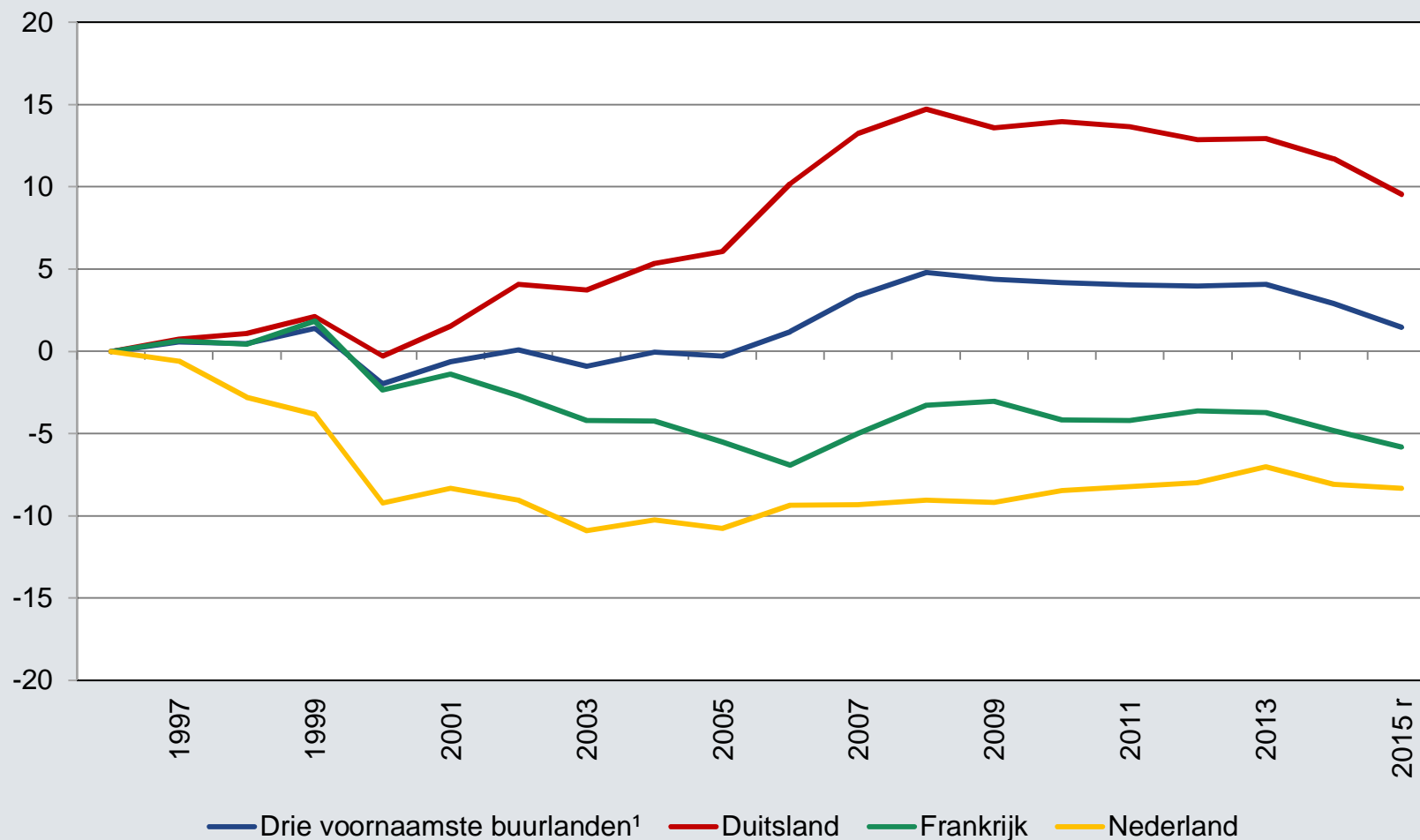
Bronnen: ADS-FPB, PDOS, RIZIV, RVA, RVP.

¹ Geraamde totalen, verkregen door gegevens te combineren die niet noodzakelijk betrekking hebben op dezelfde periode. In de gegevens betreffende de pensioenen van 2000 konden eventuele dubbelstellingen voor de gemengde loopbanen niet worden uitgesloten. Daarbij werd ervan uitgegaan dat het aandeel van de gemengde loopbanen in het totale aantal pensioenen gelijk is aan dat van 2014. De totale cijfers hebben dus slechts een indicatieve waarde.

Belgiës loonkostenhandicap verkleinde verder

(procentuele verschillen in termen van uurloonkosten in de private sector t.o.v. de drie voornaamste buurlanden, gecumuleerd sinds 1996)

Bron: CRB.

¹ Gewogen gemiddelde op basis van de relatieve omvang van het bbp.

Taxshift: macro-economische impact op de Belgische economie

(afwijkingen in % van een basisscenario¹; cumulatieve groeiverschillen, tenzij anders vermeld)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bbp	0,0	0,2	0,5	0,7	1,0	1,3	1,5
Nominale loonkosten per uur	0,0	-0,8	-0,8	-1,2	-1,5	-2,2	-2,5
Werkgelegenheid (in personen)	400	6 100	16 300	26 700	38 600	52 500	64 500
Primair begrotingssaldo (in % bbp)	-0,1	-0,4	-0,1	-0,3	-0,6	-0,4	-0,3

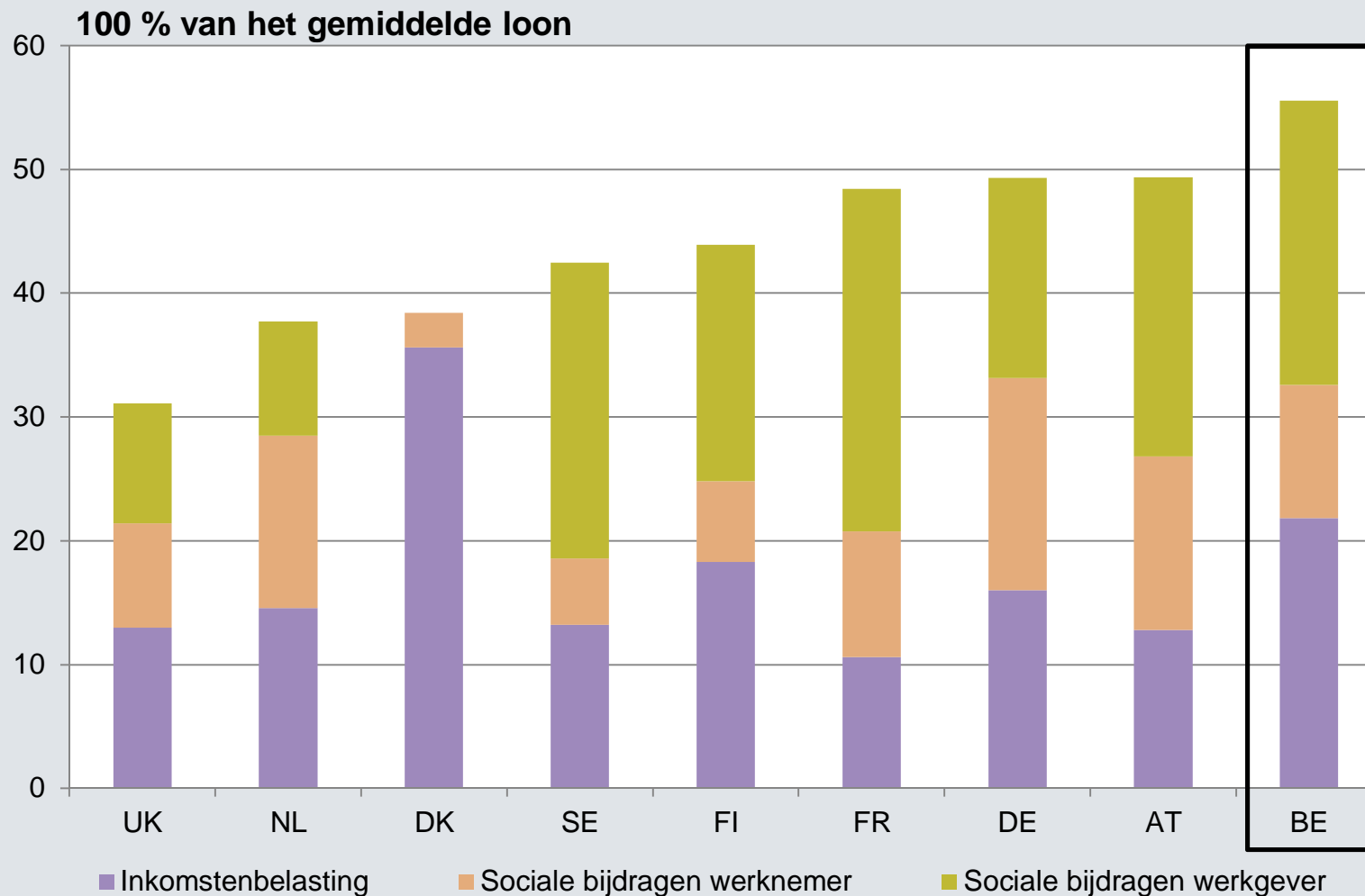
Bron: NBB, "Macro-economische impact op de Belgische economie van het door de Regering uitgewerkte taxshiftscenario", december 2015.

¹ In het kader van de simulatieoefening van de taxshift worden tegen 2020 nieuwe maatregelen inzake de koopkracht en het concurrentievermogen genomen ten belope van € 11,4 miljard, en financieringsmaatregelen ten belope van € 4,8 miljard.

België behoudt grootste belastingwig¹ van EU

(heffingen op de inkomens uit arbeid uitgedrukt in % van de arbeidskosten voor de werkgever, 2014, naar loonniveau))

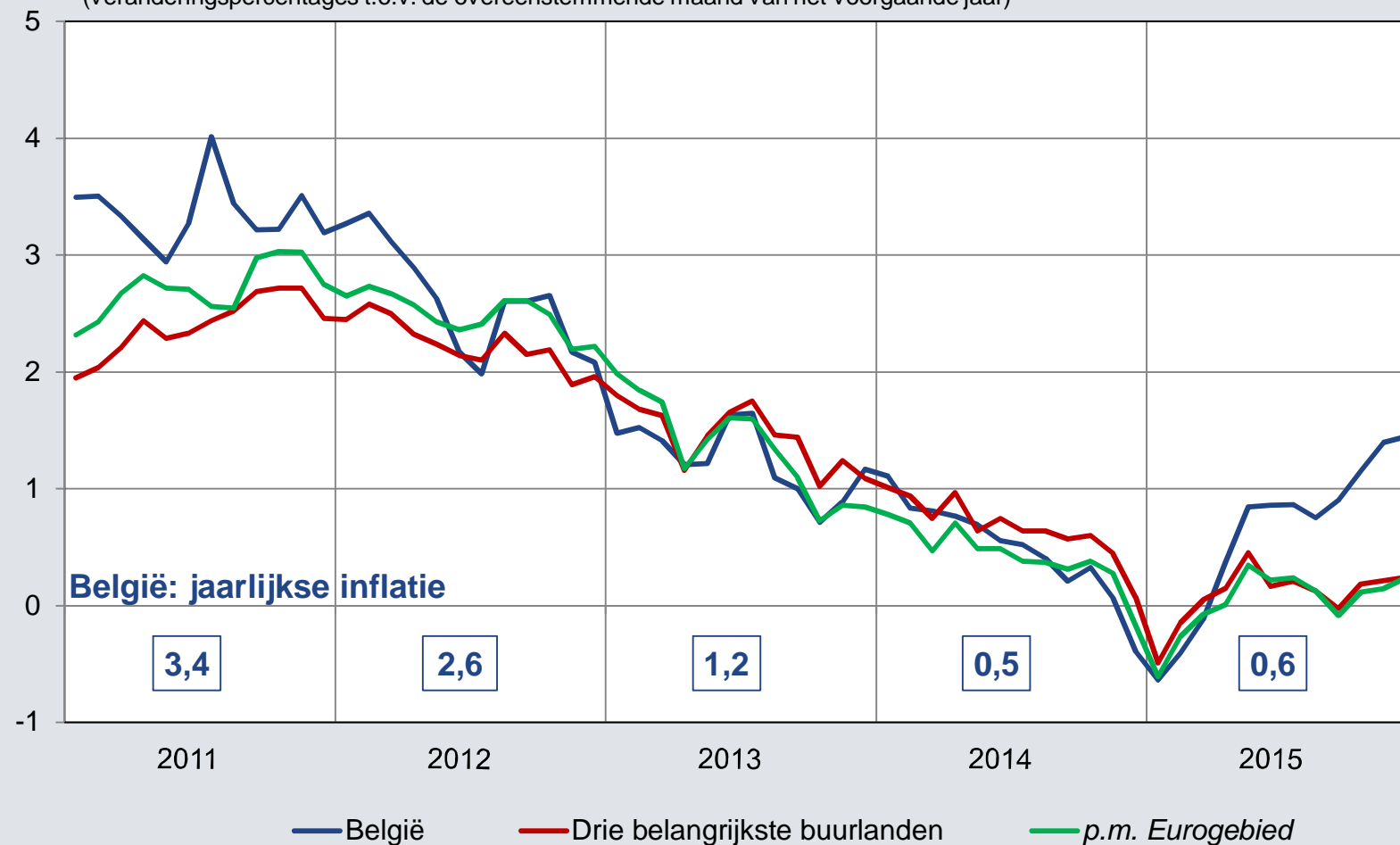
Sources: CE, ICN, BNB.

Nieuwe toename van het inflatieverschil tussen België en de buurlanden

Inflatie

(veranderingspercentages t.o.v. de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

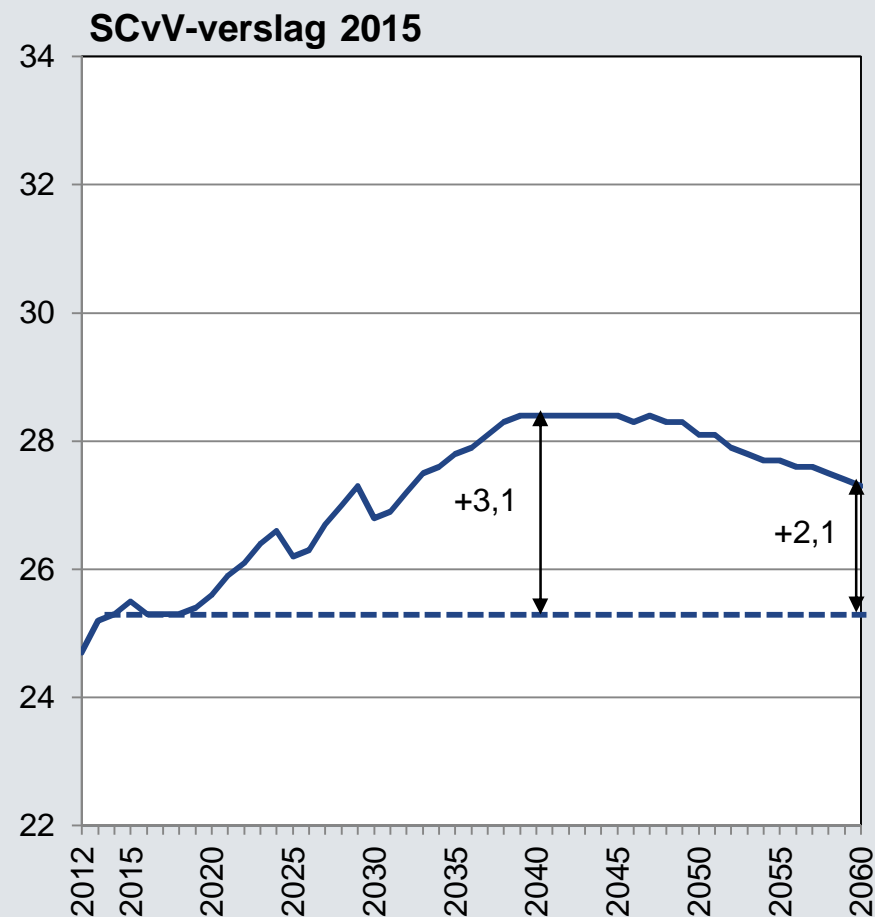
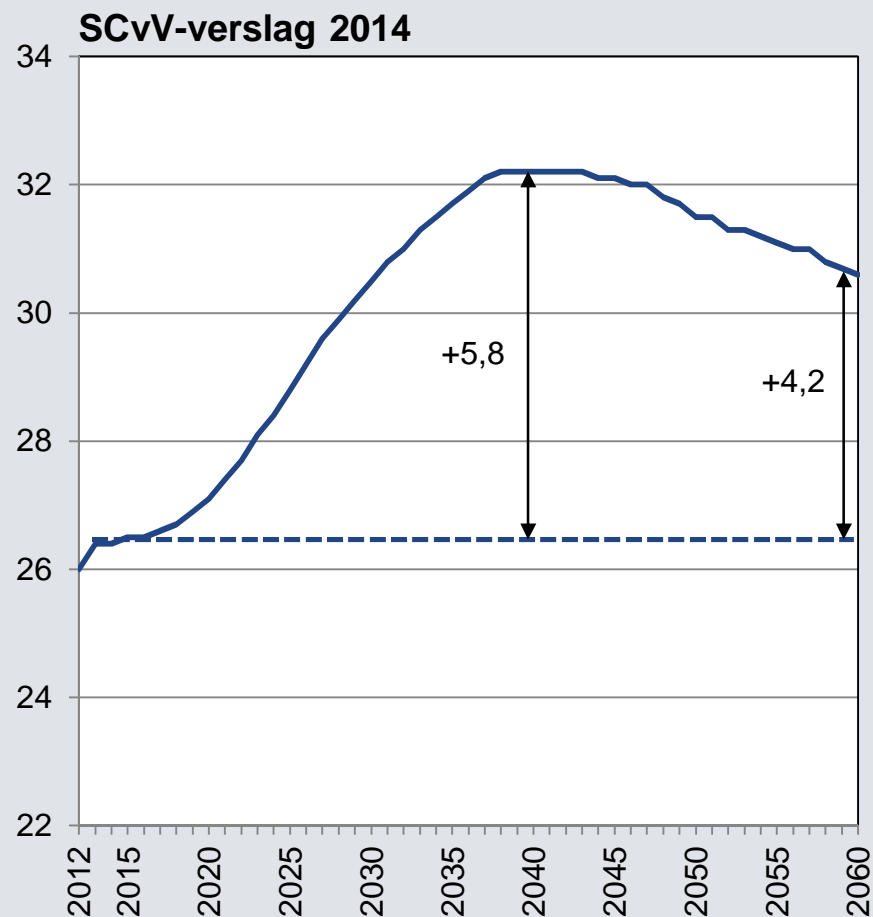

Bronnen: ADS, Eurostat.

De pensioenhervorming leidt tot een minder sterke toename van de sociale uitkeringen en een sterkere economische groei

(verloop van de sociale uitkeringen, in % bbp)

Tegen 2060 verhoogt de pensioenhervorming het aantal werkenden met 5,6 %

Bron: Studiecommissie voor de vergrijzing.

Arbeidsmarkt: bepaalde groepen vergen specifieke aandacht

Werkgelegenheidsgraad van de kansengroepen en doelstelling voor 2020 tegenover het Europese gemiddelde

(in % van de overeenstemmende bevolking van 20 tot 64 jaar, tenzij anders vermeld)

	België			EU27	
	2015 ¹	<i>p.m. Verandering sinds 2000²</i>	Doelstelling voor 2020	2015 ¹	<i>p.m. Verandering sinds 2000²</i>
Totaal	67,2	1,2	73,2	69,9	3,4
Vrouwen	62,9	6,9	69,1	64,2	6,9
Jonger dan 30 jaar	57,8	-8,6		61,3	-2,3
55 jaar en ouder	43,8	17,6	50,0	53,2	16,3
Laaggeschoolden	45,6	-5,2		52,5	-2,5
Verskil tussen Belgische staatsburgers en niet-EU-staatsburgers ³	23,1	<i>n.b.</i>	16,5	14,0	<i>n.b.</i>

Bron: EC.

¹ Gemiddelde van de eerste drie kwartalen.

² In procentpunt.

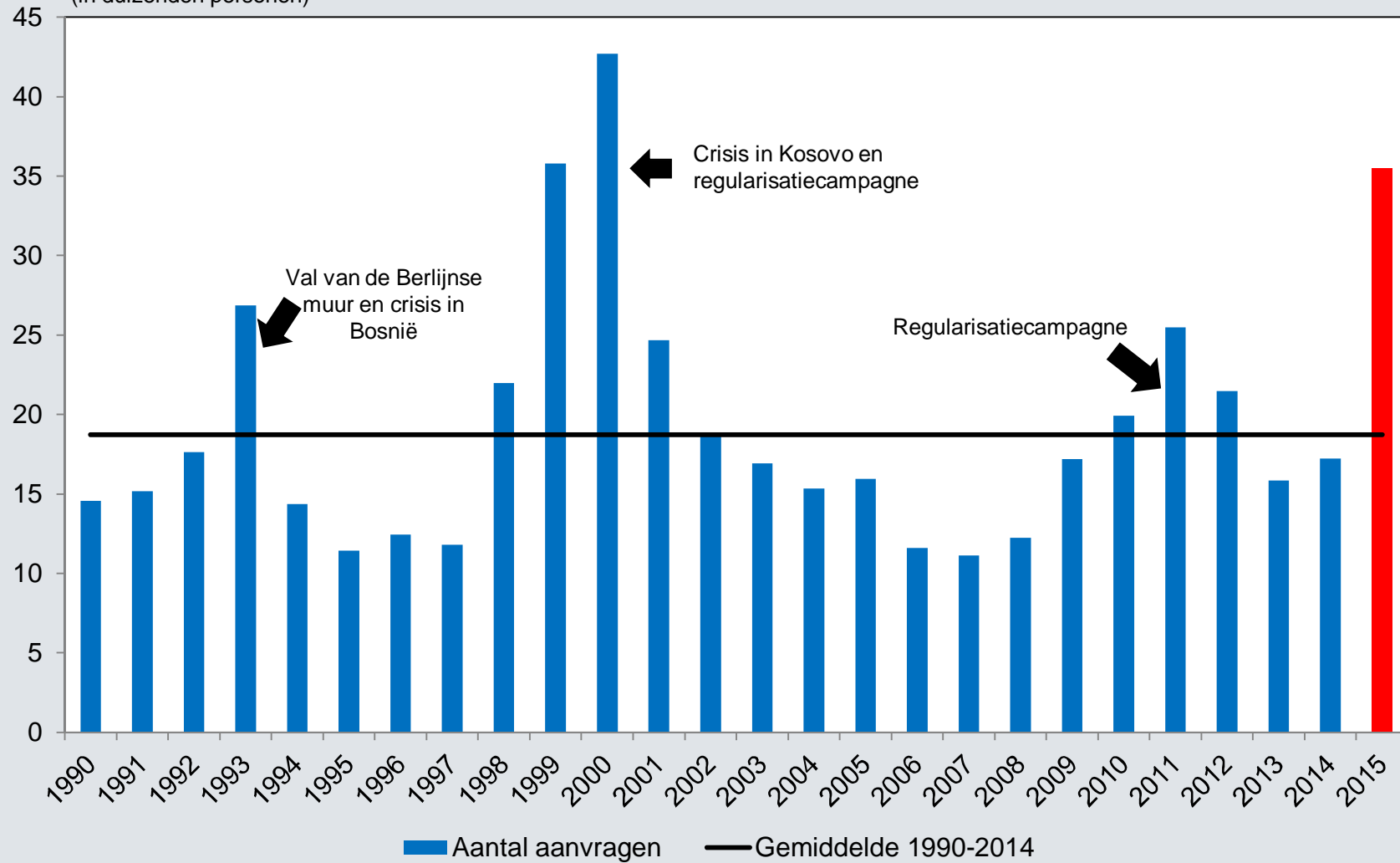
³ De werkgelegenheidsgraad van de niet-Europese staatsburgers bedraagt in België 45,5 %, tegen 56,5 % gemiddeld in de EU.

Is de huidige golf van asielaanvragen even groot als die in 2000?

Verloop van het aantal asielaanvragen in België tijdens de periode 1990-2015

(in duizenden personen)

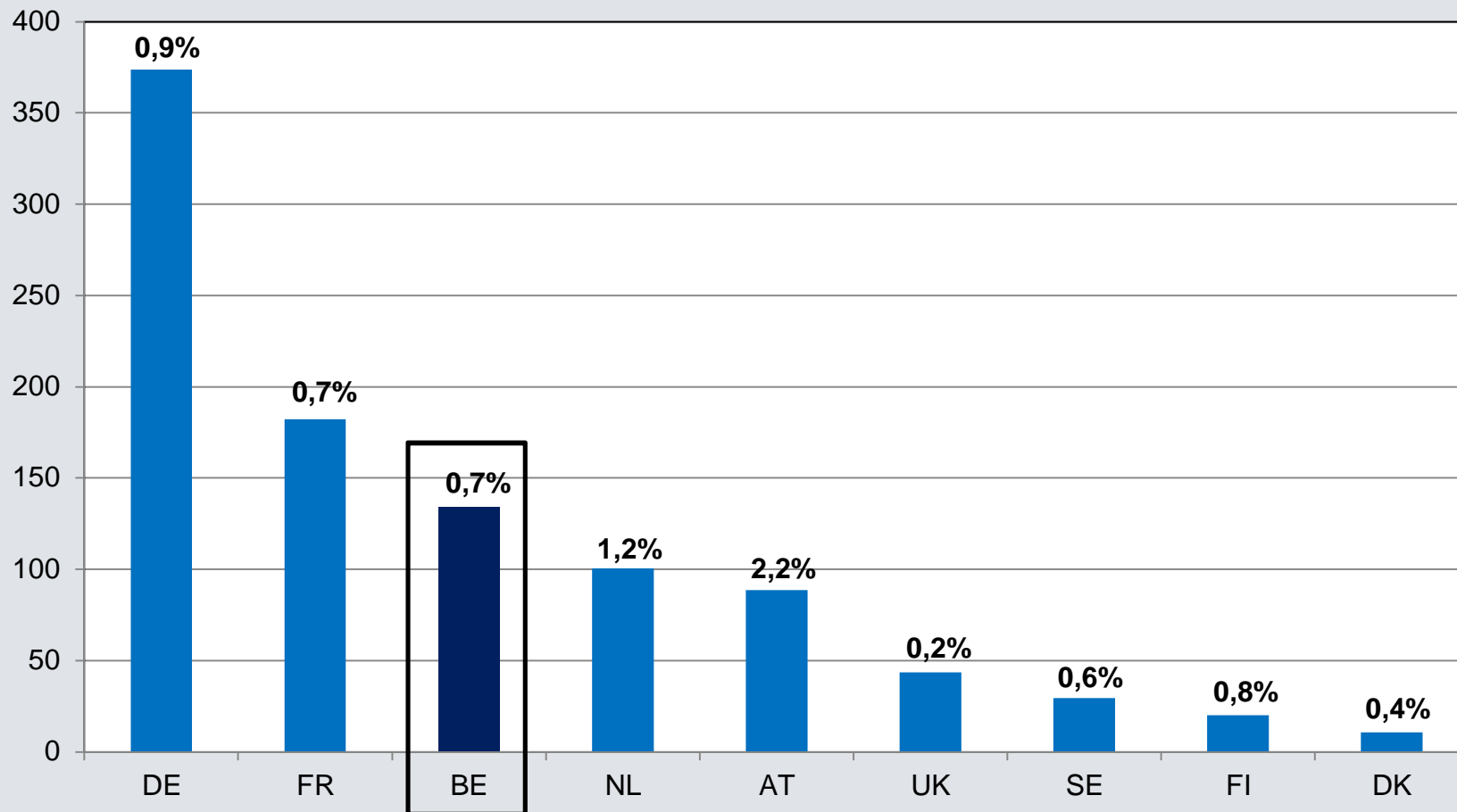

Bron: CGVS.

Detacheringen naar land van bestemming

(aantal in duizenden personen en in % van de binnenlandse werkgelegenheid, 2013)

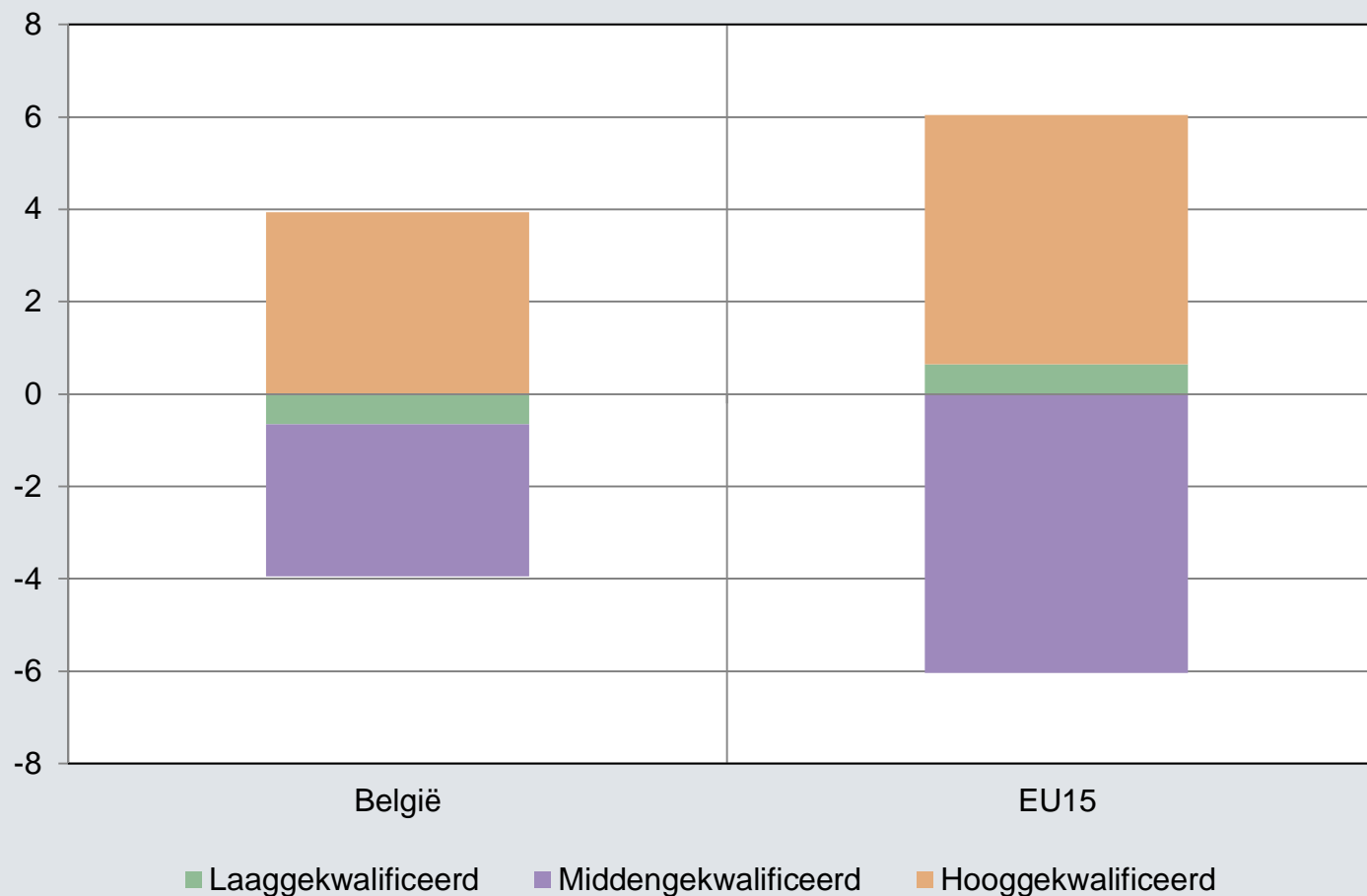

Bron: EC.

Aandeel van de middengekwalificeerde beroepen neemt af¹

(aandeel in de totale werkgelegenheid, verandering in procentpunt van 2000 tot 2013)

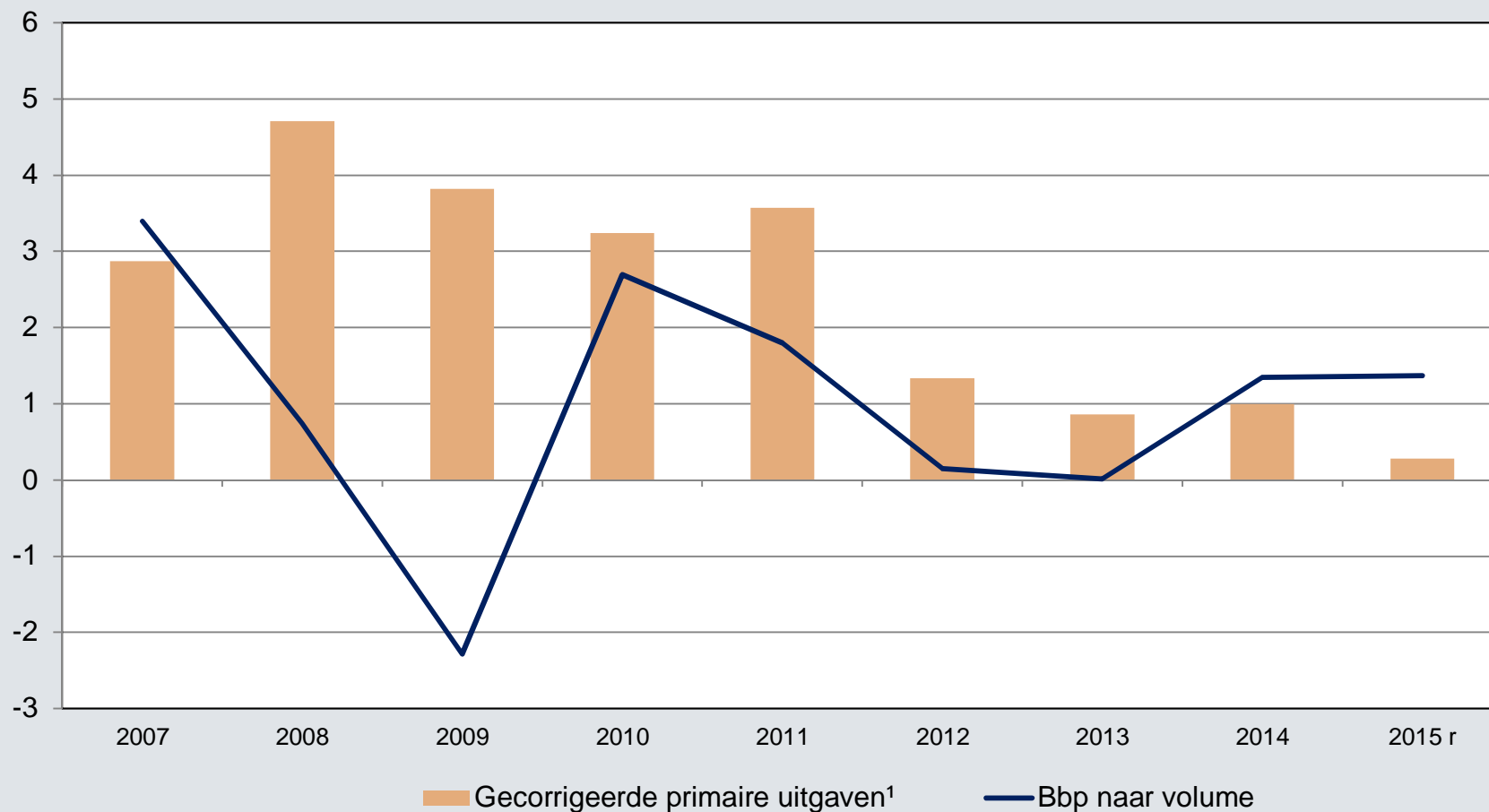
Bron: EC (EAK).

¹ Volgens de internationale standaard beroepenclassificatie (ISCO – International Standard Classification of Occupations), omvatten de laaggekwalificeerde banen elementaire beroepen, zoals huishoudhulp. Middengekwalificeerde beroepen zijn onder meer de administratieve bedienden, de verleners van persoonlijke diensten, de handelaars, de ambachtlieden en de bedieners van machines en installaties. Tot de hooggekwalificeerde functies, ten slotte, behoren onder meer de managers alsook de intellectuele, wetenschappelijke en artistieke beroepen.

Overheidsfinanciën: de primaire uitgaven nemen minder snel toe dan de economische groei

(veranderingspercentages naar volume t.o.v. het voorgaande jaar)

Bronnen: INR, NBB.

¹ Primaire uitgaven gedeleerd aan de hand van de bbp-deflator en gecorrigeerd voor de invloed van conjuncturele, niet-recurrente en budgettair neutrale factoren, alsook voor het indexeringseffect.

Financieringssaldo van de gezamenlijke overheid verbeterde enkel dankzij de rentelasten

(in % bbp)

	2000	2007	2012	2013	2014	2015r
Ontvangsten	49,0	48,3	51,6	52,7	52,0	51,2
Primaire uitgaven	42,4	44,3	52,2	52,3	52,0	51,2
Rentelasten	6,7	4,0	3,6	3,3	3,1	2,8
Primair saldo	6,6	4,0	-0,6	0,4	0,0	0,0
Financieringssaldo	-0,1	0,1	-4,1	-2,9	-3,1	-2,8
<i>p.m. Structureel financieringssaldo¹</i>	<i>n.b.</i>	<i>n.b.</i>	<i>-3,4</i>	<i>-2,7</i>	<i>-2,8</i>	<i>-2,5</i>

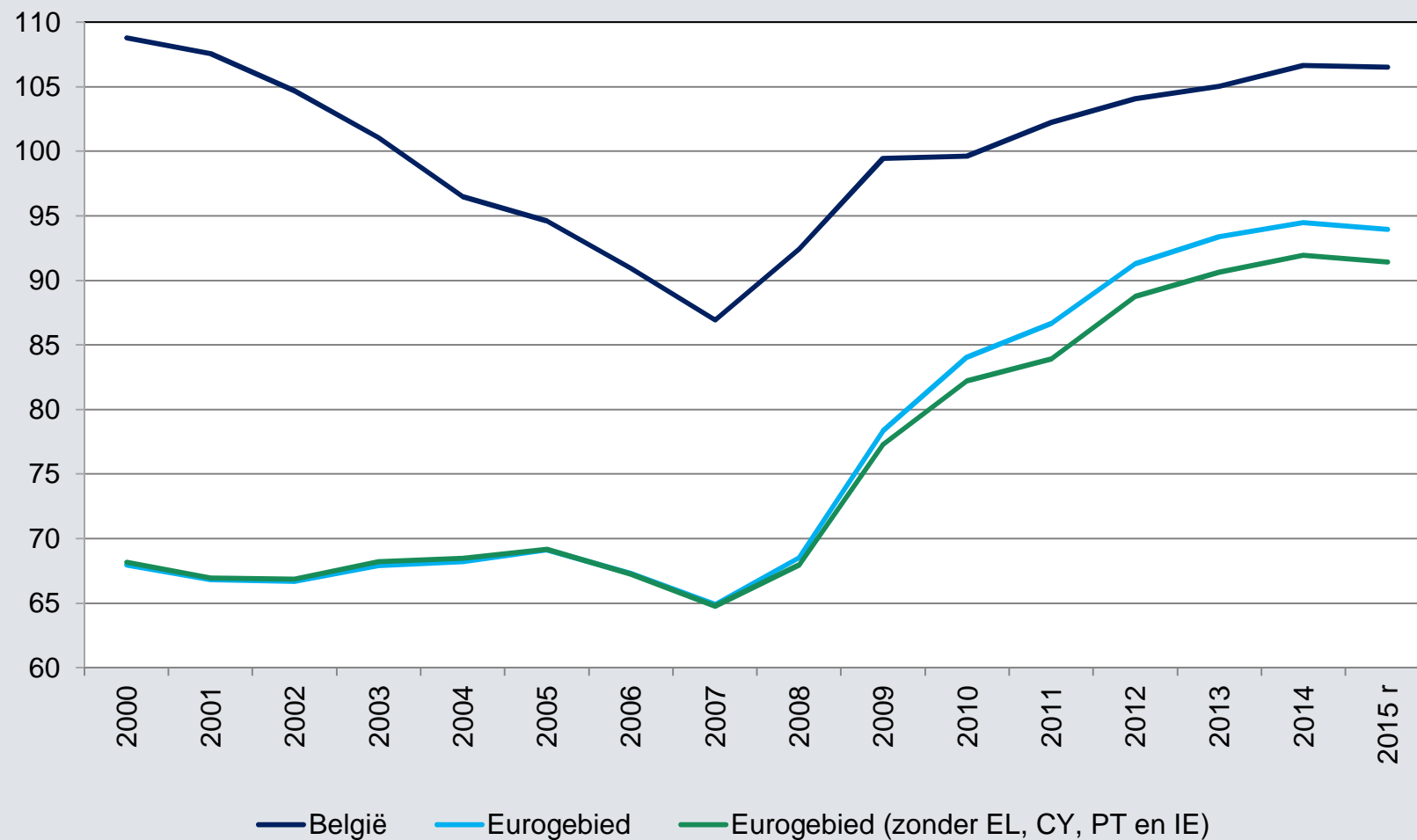
Bronnen: EC, INR, NBB.

¹ Volgens de ramingen gepubliceerd door de EC op 5 februari 2016, na de afsluiting van het Jaarverslag, komt het structureel saldo uit op -3,4 % bbp in 2012, -2,8 % in 2013, -2,9 % in 2014 en -2,7 % in 2015.

De schuldgraad daalt in België en in het eurogebied, maar hij blijft te hoog

(geconsolideerde brutoschuld van de overheid, in % bbp)

Bronnen: EC, INR, NBB.

Belgische economie

	1982-1987	1993-1998	2011-2017
Initiële economische situatie			
Internationale conjunctuur	<i>Recessie</i>	<i>Recessie</i>	<i>Financiële crisis en hieruit voortvloeiende recessie</i>
Situatie in België	<i>Macro-economische onevenwichten</i>	<i>Verlies aan competitiviteit</i>	<i>Idem internationale situatie</i>
Inflatie	7,6 % (1981)	2,4 % (1992)	2,2 % (2010)
Interestvoet op lange termijn	13,4 % (1981)	8,7 % (1992)	3,3 % (2010)
Financiële druk	<i>Speculatie tegen de BEF</i>	<i>Crisis in het EMS</i>	<i>Overheidsschuldencrisis</i>
Initiële begrotingspositie (in pct. van het bbp)	<i>In 1981</i>	<i>In 1992</i>	<i>In 2010</i>
Schuld	87,1	130,8	99,5
Financieringssaldo	-16,1	-9,1	-4,0
Primaire uitgaven	52,6 <i>Forse toename in de jaren 1970</i>	42,8 <i>Beperkte toename sinds eind jaren 1980</i>	49,7 <i>Forse toename sinds 2000</i>
Sociale uitkeringen	22,3	21,4	23,9
Overheidsinvesteringen	5,2	2,2	2,3
<i>p.m. Verloop tijdens de saneringsperiode</i>			
Potentiële groei ⁽¹⁾	1,7	2,1	1,0
Weerslag van de vergrijzing	<i>Licht</i>	<i>Iets sterker</i>	<i>Veel sterker</i>

Bronnen: EC, OESO, INR, NBB

(1) Gemiddelde veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar

